

იოსებ ომაძე

ლექსი – ურა პგიცი

ლექსები

თბილისი, 2012 წ.

ISBN 978-9941-0-4938-5
Copyright: იოსებ ომაძე, 2012 წ.

სარჩევი

წინათქმა 9

ლექსები (1964-2012 წწ.).

პატმანი ალექს ხესთან	13
* * * ნეტაგ ერთი ლექსი დამაწერინა	14
* * * ოოს გავიფიქრებ შენზე უცრად	15
მოხუცი	16
ნოემბრის დამე	17
დროის ბაწარი	18
მთვარე გალობს...	19
ჩიტი და ფრთიანი ლექსი	20
ორი წამიერება	21
* * * დღე ისედაც მძიმე იყო	22
* * * ცხოვრების მორევის...	23
ლამის ლექსი	24
მე გარ ხომალდი	26
დრო მიდის...	27
ლექსი – ურა კვიცი (I)	28
ლექსი – ურა კვიცი (II)	31
ჭირვეული მუზა	33
პესიმისტური ლექსი	35
ძეგლი	36
რამდენი...	37
დილა, შუადღე, საღამო, ლამე...	38
დედამიწა – მრგვალი ქანდაკება	38
ალიონი	40
შევცემო ცას	41
საქართველო	42
ჩიტი	45
* * * ქარიშხლიანი ლამე ლმუის	46
სადღეგრძელო	47
ჰყიფის განთიადი	48
თეორი ბელას ბოლო სიმღერა	49
წუთისოფლის გამოცანა	50
ლექსი – ლამე მოფრენილი ჩიტი	51
თუ ხარ პოეტი	52
ახალი ყვარყვარე	53
სინანული	54
ყველა ქალი – მშვენიერია!	57
ლიახვი	58
განცდა	59
* * * მტკვარი ქებული	60
გაზაფხული	61
* * * მე რომ გოგო მყავდეს	62
ბახის მოსმენისას	63
ძველებური სატრფიალო	64
რუსული სიმღერა	65
* * * ქალაქის ქუჩაში	66
* * * სიბერეში ხშირად მახსენდება დედა...	67
თოვდა...	68
მთვარე და მტკვარი	69
* * * სადაური მე ვარ პოეტი?	70

გელი...	71
* * * ლურჯმა დამეტ გამოფინა	72
პოეტი მთვარიან დამეს	73
ივლისის დამე	74
პოეზია და მათემატიკა	75
მესიზმრება...	76
მარადი თემები	77
რაჭაში	78
ლვინობისთვის დამე	79
ანანური	79
ბანალური ლექსი	80

**ლექსები რომანიდან
“ია ანუ ერთგულება” (2002 წ.)**

მე	82
მწუხარი	84
რას მეთამაშები, გარსკავდავო?	85
უძილობისას	87
მშიერი დამე	88
პესიმისტური	88
ლალატი – ლალატია ყოველთვის!	89
ცხოვრების ცხარე ცხენი	90
მარტი	91
წვიმა-მაწანწალა	92
ალგა	93
მოწყენილი ქუჩა	93
ორლობის სასწაული	94
ცეცხლთან	94
ლექსის ლექსი	95
გამარჯობა, მზეო!	96

**ლექსები მოთხრობათა კრებულიდან
“გემშვიდობები XX საუკუნეს” (2005 წ.)**

ქარუსელი.....	103
წელიწადის დრონი	104
ტაკიმასხარა	105
ნიკოლოზ ბარათაშვილი	107
ანარეკლი	108
მიკვირს...	110
საზამთროს გამყიდველის სიმღერა	110
ირონიული საუბარი საკუთარ თავთან	111
წვიმის სიმღერა	112
წუთისოფლის წისქვილის დოლაბი	114

ლექსები რომანიდან “ჭადარდიდი” (2006 წ.)

ქარი	115
გეიდი დდეს!	116
ხელი	118
ბუხართან	118
* * * ზამთარო, თეთრო ყვავილო	119
დდეთა ნადირობა ადამიანზე	119
წუთისოფლი	122

**ლექსები რომანიდან “ნიკო ფიროსმანაშვილი”
(2003 წ.)**

ჩანახატიდან “ფიროსმანის მონატრება”	123
* * * ქარო, ნუ ქრი	124

**შაირები რომანიდან “გულადი მაწანწალა”
(1995 წ.)**

ლექსები	125
---------	-----

ლექსები ზღაპრებიდან	
ზღაპრიდან "ბედნიერი ფამულეთი" (1972 წ.) ..	129
"იტალიური ზღაპრიდან" (1999 წ.) ..	139
"ლუმელის ზღაპრიდან" (1998 წ.) ..	142
"ცისარტყელას ზღაპრიდან" (2000 წ.) ..	143
"შიოარული ნეკას ზღაპრიდან" (1998 წ.) ..	143

წინათქმა

ჩემს რომანში “ვირუკაზე უკუდმა შაგჯექ, მაშა!” ერთ ადგილას ვამხობ: “საზოგადოდ, ლექსე-ბი საკმაოდ მაქვს დაწერილი, მაგრამ არასძროს გამჩენია სურვილი, რომ ყოველდღიური ძალის-ხმება გამომეტინა, რაც აუცილებელია პროფესიონალი პოეტის ჩამოსაყალიბებლად... უფრო სწორედ, პოეტის დაბადება და შემდეგ ყოველი ლექსის შობაც თავისთვალი, ბუნებრივად უნდა მოხდეს, ძალდატანებით აქ ვერაფერს გახდები; მაგრამ ჩემთვის ისიც უცილობელია, რომ მელექსეობისადმი განწყობა ერთი წუთითაც არ უნდა ტოვებდეს ჭეშმარიტ პოეტს. მე ამას ვერ შევძლებდი – პოეტი ვერ გავხდებოდი, რადგან, ჩემი შეხედულებით, ვინც ლექსს წერს, თუ ის მართლა პოეტად არის დაბადებული, დაუფარავად აშიშვლებს საკუთარ სულს, – საკუთარ ფიქრებს, აღტაცებას, სისარულს, შიშს, ძრწოლას, – ყველაფერს იმდენად გულწრფელად გაღმოსცემს, რომ ზოგჯერ ტკივილამდე მისულ თვითგვემამდე მიდის... მე კი პიროვნულად იმდენად მორიცვაული ვარ, იმდენად შინაგანად ჩაკეტილი, რომ ამგვანი ყაიდის ადამიანი ლირიკოსი პოეტი ვერ იქნება. თუმცა... იქნებ ცოტას ხომ არ ვაბუქებ? პოეზია ათასგარი არსებობს და ყოველგვარი ყაიდის პიროვნება იძოვის იქ თავის აღგილს, თუკი ნიჭი აქვს”.

მე მცონია, – ალბათ ბევრ სხვასაც, – რომ ყოველ ადამიანში პატარა პოეტური ნაპერწერალი მაინც ღვივის, თუ კოცონი არა. ამიტომაც ვბედავ, მკითხველს შევთავაზო ეს წიგნი – დაახლოებით 100 ლექსი.

ამ კრებულში შესული პირველი ლექსი 1964 წლით არის დათარიღებული. ადრე – და ბევრი შემდგომაც – ნაწერი ველარ მოვიძიე და მათი დაკარგვა იქნებ არც არის სანაწელელი; მეტიც, იქნებ აქ წარმოდგენილი ნახლაფორთებიც ფუჭია, მაგრამ მაინც ვბეჭდავ და იმედი მაქს: თუ ეს პრებული მკითხველის მოწონებას არ დაიმსახურებს, ცნობისმოყვარეობით მაინც გადავლებს თვალს.

ლექსების ნაწილს წინ, ჩემი სურათის – გუაშის ან აკვარელის – ფოტორეპროდუქცია წავუმ-ძღვარე. რატომ – მხოლოდ პეიზაჟებისა? მხოლოდ იმიტომ არა, რომ სხვა უანრის სურათის შექმნა გამიძნელდებოდა და ცხადად გამოჩნდებოდა ჩემი მოყვარულობა; გინდაც სამხატვრო სკოლა გამევლო, მე მაინც ალბათ პეიზაჟის მოტრფიალე დავრჩებოდი – ბუნება ძალიან მიყვარს!

ლექსები

1964 - 2012 წწ.

პატარი ალგის ხესთან

მე:

მოშრიალე ალგის ხეო,
ტანმაღალო, აქოჩილო,
გთხოვ, იმ შენი კენწეროთი
გორაკს იქით გადიხედო!

ალგა:

მეტი აღარ გააგრძელო,
მიგხდი აქ რამ მოგიყვანა!
აქედან ყველაფერს ვხედავ:
გორაკს იქითა სახლიდან
როცა გოგონა გამოვა,
მაშინვე შეგატყობინებ!

1964 წლის 29 იანვარი.

* * *

ნეტავ ერთი ლექსი დამაწერინა
და მერე მომკლა...
მაგრამ ისეთი ლექსი,
ყველას გულში დაიდოს ბინა,
ყველა გულში ყვავილი ახაროს,
ყველა მოხუცს ახალგაზრდობა გაახსენოს,
ყველა გოგო-ბიჭის თვალებში
ლიმილი აირევლოს,
ყველა დიდს პატარა საწუხარი აგმაროს,
ყველა პატარას დიდი სიხარული
დაუნთოს გულში...

1968 წლის 30 ოქტომბერი.

* * *

როს გავიფიქრებ შენზე უეცრად,
ლექსის დაწერა მომენატრება!
რა წაგაკითხებს, ტურფავ, ამდენ ლექსს, —
შენ ხომ ყოველ წუთს სულ მაგონდები...

1971 წლის 17 მაისი.

მოხუცი

ჭრიალებს პროთეზი,
 მიდის მოხუცი კაცი,
 მძიმედ ეყრდნობა ჯოხზე,
 ათვალიერებს გამოფენას...
 ნატურმორტებს:
 ყავილებს,
 მზესუმზირებს,
 წითელ მიხაკებს,
 მწვანე ბოთლებზე არეალილ ათინათებს...
 მძიმედ ეყრდნობა ჯოხზე
 აჭრიალებს პროთეზს,
 აკვირდება პეიზაჟებს,
 რომლებსაც ალბათ
 გერასძროს იხილავს ნატურაში:
 ყურიდან ზღვაში გასასვლელს
 მიაშურებს გემი,
 გზატყეცილზე მიმქროლავი მანქანისენ
 მოისწრაფიან მოები,
 საღამოს ნაღვლიან ცაზე
 სავსე მთვარე დაკიდებულა...
 მოხუცის სახე ამ მთვარესავით
 სრულიად მშეგიდია,
 მხოლოდ საწყალობლად
 ჭრიალებს, ჩივის პროთეზი...

1979 წლის 8 დეკემბერი.

ნოემბრის ღამე

ღამე ნოემბერისა
 საფერავით დამთვრალა,
 გარსკვლავთა ნაპერწელებით
 ცის ხავერდი დაფარა...

1981 წლის 25 აპრილი.

დროის ბაწარი

მე ყელზე მიჭერს
 ყოფის ბაწარი...
 ყოველი წამი –
 დროის წამწამის
 დაფასულება –
 მეუღურტულება:
 "გმრო წანწალი,
 წუწუნ-წავწავი,
 იჩქარე –
 იხარე
 და
 ახარე!".

მთვარე გალობს... სახუმარო

მთვარე გალობს:
 “სიხარული
 აღარ მწყალობს;
 სიყვარულიც
 ალბათ ნანობს,
 თან რომ დავდევ
 გადაბმული...
 მაში, ცის ტატნობს
 მოგწყდე განა?
 სხვას დაჰკიდებ
 ჩემისთანას?”.

1982 წლის 11 მაისი.

ჩიტი და ფრთიანი ლექსი

9 წლის ბესოს დაბადების დღეს გუძღვნი,
 რამდენადაც შეპირებული სურათის
 დამთავრება ვერ მოვასწარი.

ჩემს წინ ტოტზე ტოკავს ჩიტი,
 ბესოს მუშტის ტოლა,
 ვგრძნობ, რომ ტოკავს ჩემი გულიც –
 მინდა მისი ყოლა...

და აფრინდა უცებ ჩიტი,
 ჩიტი ერთი ციდა..
 დააობლა დაბლა ტოტი, –
 ლექსიც ამოფრინდა!

1985 წლის 23 აგვისტო.

ორი წამიერება

1.

რა ხანია, წვიმამ გადაიარა,
 ყოველივე გაშრა მინდორზე –
 ხეც, ბუჩქიც, ქვაც, მიწაც...
 მხოლოდ ერთ პატარა ბალას
 თავის ფოთლებში-ხელისგულებში
 მოუქცევია ეული წევთი-მარგალიტი...

2.

რა წერწეტა, ამაყად ამართული,
 თეთრებაბიანი ქალიშვილი
 დგას გაჩერებაზე,
 მკლავის ნატიფად აწევით
 ისწორებს თმას...
 ნეტავი სულ ასე იდგეს!
 ჩამოიარა
 წითელმა ავტობუსმა,
 გაჩერდა რამდენიმე წამით...
 წაგიდა.

და რა საოცარი
სიცარიელე დატოვა...

1986 წლის 31 იანვარი.

* * *

დღე ისედაც მძიმე იყო
და ახლა კი
დამის შავი არწივი
მკორტნის –
ძილის ბნელ ჭაში
გერაფურით ჩავვარდი...
დილა მალე იყივლებს,
შავ ბალიშს გაათვორებს,
მე კი ბინდის ზეწარში გაგეხვევი –
ჩავყვინთავ ძილში,
ამოვყვინთავ სიზმარში:
ფრენა...
ფრენა...
რა კარგია!
ზევით!
ქვევით!
ისევ – ზევით!
ისევ – ქვევით!
უფრო ქვევით!
თითქოს უმავ მიწას უნდა დავენარცხო!
და უცებ –
ავგარდები ზევით,
სულ ზევით!
სული მიგუბდება აღტაცებისგან!
გიფრენ ჩემს გემოზე –
გულს გაგახალისებ,
სულს გავათავისუფლებ...
მეტი რაღა დამრჩენია,
გარდა ნატგრისა:
გვიან გამეღვიძოს!

1988 წლის 14 იანვარი.

* * *

ცხოვრების მორევის
არა ვარ მომრევი.
ოჩანი ხარივით,
უქმურ ავდარივით –
მიიზლაზნება
ჩემი წუთისოფელი.
დღე და დამე გტირი,
წყეული აღვირი
გამიკეთეს მოკლე –
ოცნება კი მოკლეს...
ძალადობა ყოფილა
მთლად დედიშობილა...

1988 წლის 30 აგვისტო.

დამის ლექსი

ძილის წინ,
 თაგს რომ მივდებ ბალიშზე,
 მაინცდამაინც მაშინ
 ამოტივტივდებიან
 საიდანლაც ხილვები
 და გამწერივდებიან
 ლექსის სტრიქონები –
 ერთი მოკლე
 ან
 გრძელი მატარებელი.
 ჩემი ცხოვრების მატარებელი
 მიჩაქჩაქებს, მიირწევა...
 მიდის დაგადუგით,
 ქშენა-ქროლვით,
 ზმუილ-ბაქიბუქით,
 პვამლ-მჭგარტლის ხუთვით,
 ბორბლების რაგარუკით...
 გუგუგუგუ...
 თუმცა ხშირად მიჩანჩალებს,
 სადღაც წაიკივლებს,
 სანაც წაიფორხილებს,
 ზოგჯერ სულაც ჩერდება –
 სულის ხუთვა უჩნდება,
 მაგრამ არასდროს,
 არასდროს,
 არასდროს –
 არასდროს მიდის უბან!
 მის ვაგონებში-მოგონებებში
 (რომლებიც სულ უფრო მატულობს),
 ხან – პეიზაჟი დაისადგურებს,
 ხან – ლამაზი ქალის სახე გაიციალებს,
 ხან – მოხუცის უქმი სიბრძნე,
 ხან – ბავშვის ბრძნული უზრუნველობა...
 მოჩენებითი ვაგონებიც არის:
 ერთი ვაგონია –

ვითომ კასკადერი-მალაყისტი ვიყავი,
 მეორე –
 ვითომ კოლუმბი,
 საოცნებო ინდოეთის გზის მაძიებელი;
 ერთ ვაგონს კოსმოსური რაკეტის
 ფორმა აქვს,
 სხვას – წყალქეშა ნავის,
 სანაც – ზღვის სიღრმეში
 ჩასაყვითო ბატისკაფის...
 დამსხვრეული ოცნებების
 მთელი შემადგენლობა!
 უჩინმაჩინის ქუდი,
 მოგზაურობები, ქვეყნები, ხალხები...
 პეიზაჟები, წაკითხული წიგნები, მუსიკა,
 ფილოსოფია, ისტორია, გეოგრაფია,
 ფიზიოლოგია, ფისიქოლოგია, ასტრონომია...
 უცებ – ტკივილი:
 ნახანჯლარი ციხეები –
 ნახანძრალი წარსული...
 თაგს გიტყუებ, ვითომ მატარებელი
 უქან არ მიდიოდეს ხანდახან...
 ზოგჯერ ჩემს დაბადებამდე

საუკუნეებით იხევს უკან,
უძირო, უკუნ სიბნელეში,
წინაპრების სმლების ჩასაჩუბით
განათებულ ყიუინაში!
მერე – ისეგ წინ!
წინ, წინ და წინ!
გარდისფერი განთიადი
ყვავილებით მხვდება...
ათასგვარი ვაგონები-მოგონებები,
გაირბენენ ერთიმეორის მიყოლებით,
სანამ ძილის გრძელ, შავ გვირაბში
არ შერგავს თავს მატარებელი
და წყვდიადი დაისადგურებს...

1884 წლის 13 აპრილი.
1990 წლის 4 აპრილი.

მე ვარ ხომალდი

ათასჯერ თქმულ სიმღერას მეც ავყვები:
მე ვარ ხომალდი –
მივექანები ცხოვრების ოკეანეში,
უსაჭოდ და ძალიან ხშირად – უიალქნოდ.
ჰექა-ჸეხილი...
მდინარებანი...
ქარბორბალა...
ტაიფუნი...
ქარიშხალი...
მერე უცებ –
შტილი!..
მაგრამ ეს სიმშვიდეა გრიგალის წინ!
ყველა შემთხვევაში კი –
არ ვიცი, საით მიმაქანებს ცხოვრება,
რას მიქადის მომავალი?
საით?
საით?
რა?
რა?
მომავალი ჩემზე არ არის დამოკიდებული –
ფატალიზმი:
უიალქნობა,
უიმედობა...
ვაგლაბ!..
მე – ხომალდი,
მეჩერზე ვირიყები...

1990 წლის 25 აპრილი.

დრო მიდის...

დრო მიდის – წყალი იმღვრევა,
დრო მიდის – დაწდება სულაც...
დრო მიდის – ყველაფრის რდგევა
აჩნდება ხორცსაც და სულსაც.

დრო მიდის – შეაუნა მოდის
და ხრიობ სულს ეპურება, –
მწვანე ყლორტები იმედის
აქა-იქ კვლავ გამოჩნდება.

1990 წლის 2 სექტემბერი.

ლექსი – ურა პვიცი (I)

რა არის ეს ლექსი, ბიჭო, ა?
 გამოხტება უცებ დაუკითხავად,
 მეტიჩრულად:
 გრძნობ რაღაც ამჩატებას,
 თუ მღელვარებას,
 თუ მიწის გუგუნს,
 თუ ზეცის რეგას,
 თუ...
 მოკლედ,
 არ ხარ ნორმალური,
 რაღაც მოსდის შენს თავს...
 დიახ, გამოხტება პვიცივით ლექსი,
 მეტიჩარა,
 ხანდახან – კუდაბზიკა,
 ხშირად – ჯიუტი
 13 წლის ბავშვივით...
 ხან ებრძვი
 მისი მთის მდინარის მქუხარებას,
 მის ხმას და ჩქერებს,
 ეჯახები არითმიის კლდეებს,
 გლის უილაჯობის სისხლი,
 რომლითაც ჟღინთავ სტრიქონებს...
 ხან ნელი,
 საამო ტაატით
 მიმღელვარე ნაკალია,
 გაწვები ზურგზე სტრიქონებისა
 და სიტყვები აგიტაცებენ ნარნარად,
 შენდა უნებურად მიგაქროლებენ
 შეუჩერებლად...
 და ამ მდინარების ნაპირებზე
 რას არ ხედავ:
 აგერ – ლამაზი გოგო დგას ნაპირზე
 და ხელს გიქნევს, გაღიმებული,
 ხან ალუბლის აყვავებული ხე
 აღგაფრთოვანებს და დაგაფრთიანებს
 (გინდა, ნაპირზე გაფრინდე,
 წყლიდან ამომხტარი!),
 ხან რაღაც დაჯლანული
 სახლი ამოტივტივდება
 თუ წამოიმართება ნაპირზე
 (რომელშიც ცხოვრება
 ალბათ შეუძლებელია,
 ისეთი უცნაურია და ძგელი),
 ხან პოეტური მდინარება
 ზურგზე დაგაწვენს
 და ოვალებს
 ზეცას მიგაშტერებინებს,
 მზერით გაიტყოცნები –
 ვარსკვლავებისკენ!
 გიხარია, გეევრის სუნთქვა –
 ლექსი იბადება!
 უცნაურია,
 ხან იოლად გამოხტება, თავისით,
 როგორც ვთქვი, დაუკითხავად,
 ხან კი –

გაწვალებს,
 იჭინთები
 და არაფერი გამოგდის,
 კვნესისა და
 თავბედის წყევლის გარდა...
 არადა, ვერც ანებებ თავს
 ჯერ არშობილ ლექსს –
 ის მოითხოვს, რომ იშვას!
 მოქლედ, თავხედია, გაწვალებს,
 მის ნებაზე გათამაშებს!
 სამაგიეროდ! სამაგიეროდ! სამაგიეროდ!
 როგორი, როგორი, როგორი
 შვება და სიამე გეწვევა,
 როცა მშობიარობისგან განთავისუფლდები!
 მე ვშვი ლექსი!..
 იბრიქები,
 სულელური ლიმილი დასთამაშებს
 შენს ბედნიერებისგან
 გამოთაყვანებულ სიფათს..
 და ქვეყანა შენი გგონია!..
 შეორე დილით კი...
 მეორე დილით ნატრობ:
 ნეტავ ეს ქალალდის ნაკუწი დაკარგულიყო!
 ნეტავ თაგვს წავცუნცულებინა
 თავის სოროში!
 ნეტავ ქურდს, რითმების მპარავს,
 შეშლოდა და ხელს გაეყოლებინა!..
 ნეტავ...
 ნეტავ...
 ნეტავ...
 იმიტომ...
 იმიტომ, რომ
 დილით გადაიკითხავ
 დამით ნაჯახირევ-ნაწვალებს
 და ხედავ:
 არაფრად ვარგა,
 შაურია მისი ფასი,
 სასაცილოდაც არ გყოფნის!
 ნუთუ შენ მოახრჩე ეს საშინელება?!.
 არც კი გჯერა...
 და ისეთი ტუტუცი იყავი,
 რომ, აღფრთოვანებულს,
 ლამის მთელი ქალაქისთვის
 გაღებული ფანჯრიდან
 სმამალლა წაგეპითხა
 შენი “შედევრი”!..
 ურა პვიცი ვერ გახედნე –
 უნაგირიდან გადმოგაგდო,
 ქვასავით მიწაზე დაეძნებე
 და მტგერში გაგორდი...

1990 წლის 25 აპრილი.

ლექსი – ურა პვიცი (III)

ლექსი ურა პვიცივით შემოგლიჯინდება
 უცებ სულში,
 შემოგაჯენს აღტაცებისა
 თუ აღფრთოვანების ზურგზე
 და გაგიტაცებს-გაგაქროლებს

“უგალი გზებით...
მოგატარებს ფერად-ფერად უცხო მხარეებს:

უფრო ხშირად – ოცნებისა,
ზოგჯერ – ბრაზ-ბოლმისა
(თვალები გადმოცვენაზე გაქვს),
ზოგჯერ – ირონიისა
(სარკაზმულად გეწელება ტუჩთა კუთხეები),
ზოგჯერ – სიხარულისა
(ყიუინას დასცემი),
ზოგჯერ –
მწუხარების ხის დაშვებული
ტოტების ქვეშ ნელა,
ტა-ტით
გაგატარებს...
ხან – გაგაცელქებს და
ბავშვობის ბურთს გამოგაპიდებს,
ხან – მასხარის ჩაჩს დაგახურავს და
მალაყებს გადადისარ,
ხან – ფილოსოფოსის გაბიბინებულ,
ჭადარა წვერს გამოგაბამს,
ხან – მოგზაურის კვერთხს შემოგაჩეჩებს,
ხან – მხატვრის ყალამს
აგალებინებს ხელში,
ხან – მამალივით ყივი,
ხან – შაშვივით გალობ,
ხან – სულშეგუბებული,
ხრიალებ სასოწარკვეთით...
ისეც ხდება: სიკედილის მოქნეულ ცელს
ლექსის მახვილს შეაგებებ!..
და ყოველთვის, ყოველთვის, ყოველთვის –
კმაყოფილი ხარ,
თუ კოხტად მოათავსე
აზრის ბურთი
ფორმის ლუზაში!

1991 წლის 21 აგვისტო.

ჭირვეული მუხა

ხან:
ხარ ბუდასავით ჯანმრთელი –
შეგიძლია მთები მოთხარო,
მაგრამ დღეები გადის,
ლექსი კი არა და არ მოდის,
შთაგონება
გაფრინდა გრძნეული ჩიტივით,
გადაიკარგა...
ფიქრობ:
“ამაზე ცუდი რა უნდა იყოს,
თუ მუზა მართლა შემოგწყრა
და გაგეცალა”...
ხან კი: ისე ხარ დალლილი,
ნატრობ, ნეტავ ერთი
თავი დამადებინა სასოფლზეო...
და აი, როგორც იქნა,
შეებით გაიშოტე ლოგინში,
ტბილად მილულე თვალები...

და ამ დროს,
 ჭირვეული მუზა
 მოფრინდება დაუპატივებლად!
 ისეთი სახე წამოტივტივდება
 ან ისეთი შედარება, —
 ერთ ლექსად დირს!
 და როგორ გინდა,
 გაძლი ლოგინში, —
 გაითუ დილას ვეღარ მოიგონო!
 ადგე თუ არა?
 საგუთარ ნებისყოფასთან ჭიდაობა
 ერთხანს გაწვალებს,
 მერე,
 თავს ძალას დაატან,
 წამოდგები,
 წაბანცალდები მეორე ოთახში,
 შინაურები რომ არ შეაწუხო,
 და სიბნელეში
 საჩქაროდ მიაჯდაბნი ორიოდ სტრიქონს
 ქაღალდის ნაგლეჯზე
 ან სუფრაზე!
 ან კედელზე!
 ან რაც მოგხვდება სელში...
 მერე, ისევ წვები...
 ცოტა ხანში, როცა გგონია,
 ძილის მორევში ჩაყურყუმალავდი —
 ისევ გეწვევა შთაგონება!
 ისევ უალიანდები,
 გამობარი, გამტკბარი ლოგინის
 მიტოვება გეძნელება,
 ქუთუოვები უსაშეელოდ დამძიმდებიან,
 მაინც ისევ მიაშურებ მეორე ოთახს,
 მოძებნი ქაღალდის ნაგლეჯს,
 აჯღაბაჯღად მიაწერ კიდევ
 რამდენიმე სტრიქონს,
 შენს მეტი რომ ვერავინ წაიკითხავს...
 და ლოცულობ:
 ნეტავ ის მუზაა
 თუ რაღაცა თავხედი,
 თუ ვიღაცა აბეზარი,
 სხვა დროს მაინც
 არ აგაწრიალებდეს უდროო დროს!
 თუმცა...
 არ წამოხტები,
 ტკბილად დაიძინებ?
 და დილას
 უბედურად იგრძნობ თავს...

1985 წლის 25 აგვისტო.
 1991 წლის 13 აგვისტო.

პესიმისტური ლექსი

მე სიზიფე ვარ —
 ვჭამე და ვჭამე
 ჩემი მოთმინება,
 დაუღეჭავად ვყლაპე და ვყლაპე...
 მე სიზიფე ვარ —
 ჩემი იმედის ტვირთი,
 დიდხანს,

ძლიერ დიდხანს,
მეტისმეტად დიდხანს,
ვაგორე ცხოვრების აღმართში;
რაც დრო გადიოდა,
ტვირთი-იმედი პატარავდებოდა,
მაგრამ – საოცარია! – სიმძიმე
სულ უფრო ემატებოდა...
აღმართის დასაწყისში მწვერვალი მოჩანდა,
მოჩანდა კი არა,
ერთი ხელის გაწვდენაზე
მაცდურად ბრწყინავდა...
ვაგორე, ვაგორე იმედის გორგალი
და
მწვერვალი კი სულ უფრო მშორდებოდა,
პატარავდებოდა კიდეც,
თანდათან
ბურუსითაც იბურებოდა, ნისლში იძირებოდა,
ახლა კი – სულაც აღარ ჩანს...
ამდენი ტანჯვა-წვალება
სულ ტყუილად ჩაიყარა წყალში...
კიდევ იტყვიან, კანონზომიერება არსებობსო,
ძალისხმევა შედეგს ყოველთვის გამოიღებს,
ტყუილი შრომა არ არსებობსო?

1990 წლის 17 მაისი.
1991 წლის 13 აგვისტო.

ძეგლი

ნუ მოითხოვ, ძეგლი აგიგონ,
ძეგლი რად გინდა?
ძეგლი თვითონ ხარ:
შენი ფიქრი, შენი ქმედება,
შენი სწრაფვის შედეგი,
შენი აზროვნების ნაყოფი,
შენი გრძნობების ტალღა –
დარჩენილი სხვათა სულში...
შენ თვითონ ხარ საკუთარი თავის ძეგლი –
არც მეტი ხარ მასზე, არც ნაკლები.
და ნუ სწუხარ, თუ უსამართლოდ გაგლანდეს,
ქება-დიდებაც ნუ აგამჩატებს და გადაგრევს –
ბრძენი ძეგლებიც ხომ ამას ქადაგებდნენ
დიდი, დიდი ხნის წინათ...

1990 წლის 3 მარტი.
1991 წლის 23 აგვისტო.

რამდენი...

ღმერთო!..
რამდენი ბავშვი ტირის ახლა,
მე რომ ვერაფრით ვუშველი!..
რამდენს ტკიფა გული უსამართლობით,
შენც რომ ვერაფერს უშველი!..
რამდენი უწერულვაშო დედისერთა
სიცოცხლეს ეთხოვება,
მის მშობლებს ვერავინ,
ვერავინ,

ვერავინ უშველის...
 რამდენი...
 რამდენი...
 რამდენი...
 ტპივილი,
 ცრემლი,
 უსამართლობა –
 უსასოოთა,
 უმანკოთა,
 უცოდგელთა...
 და მერე უკვირთ, როცა იტყვი:
 არა, არის ამქვეუნად ღმერთი, ღმერთო!

1991 წლის 27 დეკემბერი.

დილა, შუდლე, საღამო, ღამე...

გავახილე თვალი ფრთხილად, –
 თეთრად ბოლაგს ნისლის ფთილა...
 და აფურინდი კვიცზე ცქიტად, –
 ღილა.

შუბის ტარზე აელგარდა
 შუქურა მზე – რომ მიყვარდა...
 შურდულივით მივქრით მარდად, –
 შუადლე.

შენელდა რბოლა საღამო,
 დაეშვი, ჩემო ალამო...
 ნაცრისფერია გარემო, –
 საღამო.

სმა აღარ აქვს დაღლილ ზარებს,
 აღარც ნაპერწერალი – ნალებს...
 მალე გავიხურავ კარებს, –
 ღამე...

1993 წლის 2-3 სექტემბერი.

დედამიწა – მრგვალი ქანდაკება

ცისფერი დედამიწა –
 ღმერთის საყვარელი ნამუშევარია,
 დიახ, დედამიწა – მრგვალი ქანდაკებაა!
 ამავე დროს, ის ჭედური ხელოვნების
 ნიმუშიცაა –
 რელიეფი ამშენებს – ხმელეთი!
 ზღვა-ოკეანე კი – საშოა,
 დედაკაცური საწყისი,
 ლბილი, მოუხელთებელი, იდუმალი...
 ხმელი – მაღლა ამართული ფალოსია,
 ძლიერი, უტეხი და გამარჯვებული...
 ოკეანე-საშოდან იშვა სიცოცხლე დედამიწაზე;
 ხანი გამოხდა და რაღაც ჯოჯოსმაგვარი
 ამოფორთხდა ხმელზე
 და ზღვის სილურჯეს
 ხე-ბუჩქ-ბალახის ზურმუხტი ამჯობინა.
 ხმელს დღენიადაგ ებრძინის,

ვნებიანად ეხლება ზღვა,
სანაც ნაზად ეალერსება ფინიასავით –
ლიქნით ულოკავს ფეხისგულებს
და ამ მუდმივ ჩახუტება-მტრობაში
ნელ-ნელა აგიწროებს...
სურს, უკვალოდ ჩარეცხოს, ჩანთქას,
მაგრამ ბოლომდეც ვერ გაწირავს...
და რაც წყალ-ხმელი განცალკევდნენ,
მას შემდეგ ეს ტრფობა-ჭიდილი მუდმივია:
ერთგან რომ ზღვა იპყრობს ხმელს,
სხვაგან – ხმელი სდევნის ზღვას...
და ამ ორთა შერკინებაში ჩართულია
მიწისძვრების გუგუნ-ხარხარი,
გულკანების ცეცხლოვანი სალუტი
და მაგნიტური პოლუსის წოწიალი...
ჩრდილოეთის ციალის ფარდა
არ ნიშნავს
ამ მარადი
დრამატული
ჭიდილის
დასასრულს...

1993 წლის 14 ნოემბერი.

1993 წლის 23 ნოემბერი.

ალიონი

ადე, ბიჭო,
ერთი წამით,
გაიხედე, –
ალიონი
ზაფრანისფრად
როგორ გალობს;
მზე ცისქარზე
მიჯირითობს,
ჰყივის,
სარობს!
გაიხარე,
შენც შეხედე,
ადე, მალე!
სული მჩატე
გადაწონე,
საოცრება
რომ იხილო:
მობრწყინდება
ძოწისფერი
საოცრება –
ალიონი!
ადე, მალე!..

1993 წლის 22 დეკემბერი.

შევცქერი ცას

მიპქრის დედამიწა – ცისფერი ციცარი...
ნელ-ნელა ჩააქრობს გარსკვლავებს ცისგარი;
მერე მხიარული მზე ამობრწყინდება,
მთელი დღე გარემოს ხილვა მოგწყინდება?

დღეც დაილევა და ლამაზ გარსკვლავთ ჯარი
ცად აციმციმდება იღუმალად წყნარი.
იზიდავს შენს მზერას კვლავ კიდევ და კიდევ
გარსკვლავთა სიშორე, მნათობთა სიდიდე...
მღილიც კი არა ხარ მათთან შედარებით, —
უცქერ დამის მდინარებას —

მდუმარებით...

პოლიტიკოსები (და ზოგი — პოეტიც) —
— და ამბიციებით საესე მიეთ-მოეთნი, —
ნუთუ, ზოგჯერ მაინც, ადარ შესცქერიან
გარსკვლავებით მოჭედილ ცას?

1993 წლის 16 დეკემბერი.
1994 წლის 26 თებერვალი.

საქართველო

ბესიკსა და დათუნას

ჩემი გაუიშვილების საძინებელ ოთახში
ნახტომში გაფრენილო ჭრელო ვეფხვო —
კედელზე გაკრულო საქართველოს რუპავ!
ხშირად გჩერდები შენთან, მონუსხული:
ვით ორბი დასტრიალებს თავის საუფლოს,
კიდევ და კიდევ, ისევ და ისევ,
მეც ასევე, შინაგანი მზერით
დაგცერი და გეალერსები, ჩემო ქვეყანავ —
ასეთ პატარას და ასე დიდს...
ბავშვობიდანვე ყველაზე უფრო
მიყვარდა გეოგრაფიულ რუპაზე სეტიალი:
ზანზიბარი, ლიმპოპო, კილიმანჯარო...
მისისიპი, ამაზონი, ცუცხლოვანი მიწა...
ტასმანია, ტაიტი, ტიბეტი...
პოკაიდო, ჰავაი, ჰეკლა...
მაგრამ, გარგა ხანია,
ჩემთვის ტებილად უღერს ბევრად:
მყინვარწვერი, არჯევანი, ბორბალო!..
კოდორი, ჭოროხი, არაგვი!..
ჩოხატაური, უშგული, თელავი!..
გელათი, ყინწვისი, კუმურდო!..
ლიდგორი, ქრწანისი, მარაბდა!..
სხვიტორი, ყვარელი, ჩარგალი!..
მორგალულა დედა-მტკვარის მშვილდი —
გარძია, აწყური, უფლისციხე, მცხეთა...
მიიკლაბებიან ალაზანი და იორი —
ციფ-გომბორის მხრებზე
გადაგდებული ორი ნაწნავი!..
ბახტონი,
ალაგერდი — თეთრი გემი,
გრემი...
კარდენახი, ხირსა,
ახაშენი, ახმეტა,
გურჯაანი, ტიბაანი,
მუკუზანი, თელიანი, მანავი,
ნაფარეული, წინანდალი —
დაგუგუნებული მრავალუამიერი!..
მირზაანიდან შვლის თვალებით
მიმზერს ნიკალა...
შირაქის ტრიალი ტრამალი —
ტოროლები ცაში უგალობენ

მოდარანე პურის ყანას
 და მზის თვალის ბრიალს...
 პანტიშარაში კაბრები
 კენგავენ კოწახურს...
 გარეჯის სენაკებიდან მესმის
 საუკუნეთა წყნარი გალობა...
 პატარძეული –

ბროწეულის ძოწეულები
 ბრიალებს გოგლას ლექსივით,
 რეზო ინანიშვილი სისანულით
 ანანავებს ხელს უჯარმის ციხიდან...
 გიორგი შეტბერაშვილი ვენახში
 გასულა თვალადის,
 დასცექერის სავსე მტევნებს ხარის
 პეტოლი თვალებით...

გორის ციხე – ქართლის მტევნის შუათითზე
 წამოცმული ბეჭედი...

კაცხის სვეტიდან გავცექო
 დავით კაპაბაძის ტბილ იმერეთს –
 ბებიის ნაჭრის ფერადოვან საბანს...
 ციხესულორში ალადასტურის
 მტევნები ჩაღამებულა,
 გურიის გორაკებზე მოგოგმანე გოგონები
 გულდაგულ “კითხულობენ”
 ჩაის პლანტაციების სტრიქონებს...
 კინტრიშის ჩქერებში-ჩანჩქერებში
 კალმახი ჩქარობს-ჩქაფუნობს...
 ბათუმის მძინარე ყურე – ზღვის საყურე –
 ძაღლივით მოგუნტეულა ქალაქის ფერხთით
 და სიზმარში ჩემს ბაგშობას იხსენებს...
 ფოთი ფართო აბაზანის –
 შავი ზღვის –
 ფრთასთან ფუთფუთებს...

რიონისა და ენგურის ხელხეავიანად
 დატოტგილი ხეების

წვეროენებზე გაფურჩქნილა
 მწვერვალები – თეთრი ყვავილები:
 შხარა, ჯანდა, უშბა, ლაილა,
 თეთნულდი, სამერცხლე, შოლა, ფასის მთა
 და კოლხეთის თეთრი აფრის –
 სვანეთის –
 სიმყუდროვეს ალამაზებენ

 ყვავილთა გვირგვინით...
 ხშირად რომელიმე მძინარეს
 დაგუყვები სათავიდან შესართავამდე:
 ხან თუშეთის თუ ხეგის

 მწვერვალებს დავლაშქრავ,
 ან თორისწყლის თუ ყვირილის
 ხეობას ამოვიჩემებ...

დღეს კი უგეგმოდ ვიხტიალე,
 დროის რბოლას გერ ვგრძნობ
 და მაინც რამდენი მარგალიტი გამომრჩა –
 თუნდაც ბიჭვინტა, ქუთაისი, ვანი, ონი,
 რგონი, დიდი ჭყონი, ბარაკონი, ბაკურიანი
 და კიდევ მრავალზე მრავალი

სულის სალბუნი ადგილი, –
 დიდი და პატარა, – მქუხარესახელიანი
 თუ ნაკლებად ცნობილი,
 მაგრამ ყველა მშობლიური –
 სადაც კი ფეხი დამიდგამს,
 პური გამიტებია,

ჭიქა ამიწევია
ან თუნდაც ოცნებით მინავარდია...
დღე არ გაივლის,
რომ ნახტომში გაფრენილმა
ჭრელმა ვეფხემა –
კედელზე გაპრულმა
საქართველოს ჯადო რუკამ –
ერთხელ მაინც არ დამატყვევოს...

1993 წლის 28 ნოემბერი –
14 დეკემბერი.

ჩიტი

გავხსენი ჩემი სულის სარქმელი,
ამოვაფრინე ოცნების ჩიტი,
და დამეუფლა მწველი ნაღველი –
ყინულის წეპლით ზამთარი ფლიდი
უდარაჯებდა თურმე...
სათქმელი
გულში ჩავიკალ, არავის ვანდე, –
ცივი ავსული, ასულა ცამდე,
როგორც სატანა, ქვეყნად გართხმული...

1993 წლის 22 ოქტომბერი.
1994 წლის 27 იანვარი.

* * *

ქარიშხლიანი დამე დმუის
და
ჩემი სულის დამფრთხალ ბუდიდან
ეს ლექსი – განთიადის ჩიტი –
ამოვაფრინე...

1994 წლის 27 მაისი.

სადღეგრძელო

გვიხაროდეს!
ხონთქრის მიერ უუმაღლეს ბოძებულ იქნა:
გირეშმაკა ტაკიმასხარები –
პარლამენტის მაგივრად,
უვიც წამგლეჯთა გუნდი –
მთავრობის მაგივრად,
“კანონიერი” გამომბალველები –
პოლიციის მაგივრად,
ფორმიანი ყაჩაღები – არმიის მაგივრად...
სამაგიეროდ – დემოკრატია!

ვის არ მოეწონება:
ქაღალდის ნაგლეჯები – ხელფასის მაგივრად,
ქუჩაში – შიმშილით გულწასულები,
შინ – “დღეს პური მაინც გვაქვს, ხვალ?”...
ძველი და ახალი ბობოლები ქი
საზღვარგარეთ დღეობებს იხდიან...

სამაგიეროდ – თანასწორობაა!

დიახ დიდი პროგრესია მიღწეული:
 თავისუფლად მოგატყუბებენ,
 თავისუფლად გაგძარცვავენ,
 თავისუფლად ჩაგაუზებენ ციხეში,
 თავისუფლად მოგპლავენ კიდევ...
 სამაგიეროდ – თავისუფლებაა!

მაშ, გაუმარჯოს
 თეთრი მელას მიერ ბოძებულ
 დემოკრატიას,
 თანასწორობასა და
 თავისუფლებას!

1994 წლის 27 მაისი.
 1994 წლის 8 ივნისი.

* * *

ჰყიფის განთიადი – წითური მამალი,
 მონდომებისგან ფეხისწერებზე წამომდგარი,
 ბუმბულაშლილი, დაძაგრული, გავეშებული,
 ჰყიფის თავგამოდებით, დაუშურვებლად...
 მალე აუცილებლად გათენდება!..

1994 წლის 6 ივლისი.

თეთრი მელას ბოლო სიმღერა

თეთრი მელა ჩიოდა:
 "მოთხერილი მაქვს კუდიო, –
 გავიხადე მეგობრად
 ყაჩალი და ქურდიო;
 აღარავინ მიჯერებს,
 დრო მომელის ცუდიო,
 გავიპარო, დრო არის,
 დაგიხურო ქუდიო...
 მაგრამ როგორ ავიტან,
 სხვს აღგილი გუტიო;
 თუ "პირველი" არ ვიქენ, –
 შეგიქნები კუტიო...
 დასრულდება ცხოვრება
 წაწყმედილი, მრუდიო,
 მთელი ჩემი დიდება
 აღმოჩნდება ფუტიო!".

1995 წლის 28 იანვარი.
 1995 წლის 11 თებერვალი.

წუთისოფლის გამოცანა

ამ წუთისოფლის ტკბილ-მწარით
 ვარ ყელამდე მთვრალი,
 ამ ჭრელ ქვეყანას ვერ გაგუბე ბოლო და თავი...
 ვერა და ვერა!
 და მწირ საკუთარ ჭკვა-გონებით ფონს
 რომ ვეღარ გაველ,

სქელ ფოლიანტებს, სხვათა ნააზრებს მივეძალუ;
მაგრამ ვაგლას, ვერც იქ ვაოვე ის გასაღები,
მარადიული გამოცანის მოსარგებელი:
რად მოვევლინე ამ საწუთროს –

უფრო ტანჯვისთვის?

უაზრობანიც, სიბრძნეებიც ზვავივით მეცა,
მაგრამ ჭეშმარიტი ჭიშკარი
საწუთროს დიდ საიდუმლოსი
იმ წიგნებით სულ ოდნავადაც ვერ გამოვადე...
იქნებ ეს უკეთესიცაა?
ამოხსნისთვის რომ მიედწია ვინმეს,
მას შემდეგ ხომ,
ერთ სტრიქონსაც კი არ დაწერდა ფილოსოფოსი,
აღარც პოეტი გატეხდა თეთრად ლამეებს
შეუძლალავ თეთრ ფურცელთან უხმო ჭიდილში...
(ზოგჯერ ბუტბუტს თუ მოჟყვებოდა
ვით ლოცვას მხოლოდ)
და არც ახალი იშვებოდა ალბათ მგოსანი...

1993 წლის 18 იანვარი.
1996 წლის 25 თებერვალი.

ლექსი – ლამე მოფრენილი ჩიტი

უცნაურია:
ეს ჭირვეული მუზა
რა უდროო დროს მესტუმრება ხოლმე:
როცა ძილის წინ გემრიელად
ჩავითბუნები ლოგინში,
შემგ თვალებიც საძილედ მინავლული მაქს,
უცებ გამოანათებს,
სასწრაფოს ფეხზე წამომაგდებს...
ჩაუცმელი, სიცივით აკანკალებული,
სიბნელეში ვეძებ ქადალდსა და კალამს,
რომ დაუპატივებლად მოფრენილი აზიზი ჩიტი
უპალოდ არ გაფრინდეს...
დილით კი, გაკვირვებული და გახარებული,
ძლიერ გარჩევ აჯღაბაჯღა უზარმაზარ ასოებს,
მაგრამ მელოდია ლექსისა, რომელიც იბადება,
ცხადად ჩამესმის:
სან მხიარულია –
ტოროლას გალობის სიხალისე
მოფრინდება ციდან,
სან ნალელიანი –
წვიმის მბიმე წვეთებს მოჟყვება
ტყვიისფრად მოღუშული ღრუბლებიდან...
სანაც – ფრთათეთრი ფიქრი-ფითრი
ფუთფუთებს ფუტურო თავში...

1992 წლის 9 დეკემბერი.
1996 წლის 26 თებერვალი.

თუ სარ პოეტი

საქმარისია
ორი სტრიქონი,
რომ ჩაატიო
შიგ სტიქიონი –
თუ სარ პოეტი...

1996 წლის 27 თებერვალი.

ახალი ყვარყვარე

რა ბიჭია – ყვერ-ყვერა!
შეეღრები? გერ-გერა!
სონთქად დასვეს ყვარყვარე!
“საქართველო მოთხარე!
ანცალაშე ოც მხარედ,
ქართველები აჟყარე,
ტანჯვით წელში მოხარე!”.
ჩუმად გულში სარხარებს:
“დაპირებით – “ხვალ-ხვალე” –
გაგითხარეთ სამარე!”
გამყიდველო, იხარე,
სხვებს კი – მუშტი და სახრე!”.
მაგრამ მაინც ყვარყვარევ,
შენი ტახტი ყანყალებს...
მოგელის დღენი მწარე!

1996 წლს 29 თებერვალი.

სინანული

ახლა, როცა
ამდენი უგვანობა, სისასტიკე, მხეცობა,
შური, ბოლმა, სიხარბე, –
და სხვა ათასგარი ბოროტება, –
წამოტივტივდა, ბუქნაობს,
მედიდურობს, ბრექიაობს,
გათამამებული,
გატუტუცებული,
გალაღებული... –
მაგონდება ერთი კაცი:
კაფანდარა მოხუცი,
წერილი,
სევდით დანისლული თვალებით,
რომლებიც სადღაც შორს იყურებოდნენ,
ახლოს კი ვერაფერს ამჩნევდნენ...
და ყრუ ხმით,
თითქოს რაღაცას გეხვეწებაო,
მოგითხობდა ერთ
არცოუ ჩვეულებრივ ამბავს,
მას რომ გადახდენოდა
ორმოცი წლის წინათ,
მაგრამ ახლაც ცოცხალივით
თვალწინ ედგა
და ვერაფრით მოეშორებინა
აკგიატებული ზმანება –
ვერაფრით,
ვერაფრით,
ვერაფრით...
და ისეგ და ისეგ უყვაბოდა,
ნაცნობებს – მეათეჯერ,
უცნობებს – უფრო ხშირად,
რაღვან ნაცნობები უკვე გაურბოდნენ
მასთან შეხვედრას...
ის ძველთაძველი ამბავი

ახლა ცხადშიც აფორიაქებდა
 და სიზმარშიც,
 თუკი დაძინებას მოახერხებდა...
 ამ ამბავს შელამაზება არ სჭირდება,
 არც – ტებილი რითმა,
 არც – ლამაზი სალებავები,
 მხოლოდ – დაფიქრება, ჩაწვდომა, გაგება
 ან
 დაფიქრების, ჩაწვდომის, გაგების
 სურვილი მაინც...
 საღამო ყოფილა, წყნარი, უქარო,
 ტყით გარშემორტყმულ
 პატარა ლამაზ მდელოზე
 კოცონი ბოლავდა, ტოტები ტკაცუნობდა
 და ახალგაზრდა,
 სულ მთლად ჰყინტი ჯარისკაცი
 ცუმავდა, ცეკვავდა, ცუმავდა...
 ხელგაშლილი, სახენათელი
 მტრის ჯარისკაცი
 სრიალებდა, დაფრინავდა, დაქროდა,
 ალბათ წარმოსახვით სატრფოსთან ერთად –
 ტრიალებდა თავდავიწყებით,
 თვალებდახუჭული...
 და ამ დროს...
 ესროლა – მოკლა!..
 მერე, ორმოცი წლის შემდეგაც,
 დაუსრულებლად ჰყვება ამ ამბავს,
 ვერა და ვერ განელებია სინდისის ქენჯნა:
 კი, მტერი იყო, მაგრამ კაციც ხომ იყო,
 ადამიანი...
 და ასე გალადებული, ატაცებული,
 წუთით ბედნიერი –
 როგორ წამიერად მოსპო!..
 მოსპო – კაცი,
 მოსპო – ცეკვა,
 მოსპო – სილადე, სიხარული, სიცოცხლე...
 მოსპო საკუთარიც – სილადე,
 სიხარული, სიცოცხლე –
 დაუფიქრებლად, გაუაზრებლად...
 ჯერ კარგად დაუმიზნა,
 მერე წამით შეაჩერა სუნთქვა:
 რომ არ აჲკანგალებოდა ხელი,
 არ გაქანებულიყო სამიზნე,
 არ ასცდენოდა ტყვია –
 და...
 რატომ, რატომ ვეღარ ივიწყებს იმ წუთს,
 როცა უყურებდა ბედნიერ ადამიანს, –
 იშვიათი იყო ბედნიერი ვინმე
 იმ სისხლის წვიმების დროს...
 ... და მერე გამოჰკრა ჩახმახს,
 რბილად მოსწია სასხლეტს...
 რბილად წაიქცა მოცეკვავე,
 რბილად აირეკლა ტყის კედელმა
 გასროლის მჭახე ხმა...
 და ეს ხმა
 აქამდე არ განელებულა,
 მოდის და მოდის,
 ირეკლება და ირეკლება –
 დაუსრულებლად
 ჩვენს დრომდის...
 მის ხსოვნაში სინანულის ფარი

ვერ იცავს მოგონებისგან...
 სინანული – ყველაზე დიდი
 ჯილდოა ადამიანისთვის,
 ოოცა კაცურ კაცად მოგიგონებენ
 (“როგორ გვაქლია იგი!”)
 და ყველაზე დიდი სასჯელი,
 ოოცა საკუთარ უგვანო
 საქციელს იხსენებ...
 ამ უბრალო ამბავს შელამაზება
 არ სჭირდება,
 არც – ტკბილი რითმა,
 არც – ლამაზი სალებავები,
 მხოლოდ –
 დაფიქრება, ჩაწვდომა, გაგება...
 ან
 დაფიქრების, ჩაწვდომის, გაგების
 სურვილი მაინც...

1997 წლის 28 მაისი.
 1997 წლის 4 ივნისი.

ყველა ქალი – მშვენიერია!

მწუხარე ქალი – მშვენიერია!
 მცინარე ქალი – უმშვენიერესი!
 მძინარე ქალი – თვალწარმტაცი!
 მცონარე ქალი – ნაზია!
 ალერსით მთვრალი – უსურვაზი!
 ფიქრით გატაცებული – მომხიბლავი!
 საქმით გართული – მომაჯადოვბელი!
 ნორჩი ქალწული – ოცნება!
 ოჯახის ქალი – სათხოება!
 ქალი მრავალშვილიანი –
 ვაზი მსხმოიარე!
 წლებით დამძიმებული –
 სიბრძნის საწყაო!
 ქალი ფრთამალი – კალმახის სხმარტალი!
 ქალი დინჯი – ოქროს სინჯი!
 პატარა ქალი – ნატევრისთვალი!
 მოსული ქალი – სამოთხის წყალი!
 ქალი ბირქა – ამოგბირბეგავს!
 მოლაქლაქე – მაინც ვაქე!
 მოწუწუნეს – რას უწუნებ!
 ქალი თავმბდაბალი – წყლულის წამალი!
 ქალი ამაყი – ღვთის თვალის სანახი!
 მსუქანია – ფუნთუშაა!
 გამხდარია – ალგისტანა!
 ექიმია თუ მუშაა – რა გინახავს ამისთანა!
 ქალია ფიალა
 ბოლომდე დაულეველი
 სიმღერა წერიალა –
 ტაბილი და ულეველი!
 ქალი ყველა, –
 ვამბობ წრფელად, –
 მშვენიერია!
 უმშვენიერესია!
 უუმშვენიერესი!..

1997 წლის 14 ივნისი.

ლიახვი

ამღვრეულ ზგირთად გათაღხულო
და ისრის წერად წამახულო,
მტკვარს ეძღვრები ლახვარივით –
გორის ციხესთან გალახულო,
მტკვრით კისერმოგრეხილო,
შებერვით ჩამქრალ ლამპარივით,
შვებას ნახულო
დამარცხებაში – გათქვეფაში...

1998 წლის 8 მაისი.

განცდა

გშორდება ბევრი,
მიხურავს კარებს, –
გუბდება ცრემლი,
გროვდება მწარე...
დრო მიდის,
თეთრი
ამოდის მთვარე, –
ნათდება ტევრი, ამდერდი ბარემ...

1998 წლის 10 მაისი.

* * *

მტკვარი ქებული,
ადიდებული,
ქაფმორეული,
შფოთავს ეული –
ნაპირლვეული,
გადარეული...

1998 წლის 4 დეკემბერი.

გაზაფხული

ჭრიჭინობელთა ჭრიჭინი,
ყაყაჩოების კაშპაში,
მინდვრის ბალახთა ბიბინი
და ორბის ცაში ყაშყაში,

მაისის იასამანი,
კუნელის თეთრი კაბა და
ფუტკრების დინჯი ზუზუნი –
ნეტა რა მაღლმა დაბადა!

1999 წლის 15 მაისი.

* * *

მე რომ გოგო მყავდეს,
ნინოს დავარქმევდი,

თამარს დაგარქმევდი,
იას დაგარქმევდი,
მზიას დაგარქმევდი.
ანდა – კესანესაც...

1999 წლის 21 მაისი.

ბახის მოსმენისას

იოპან სებასტიან ბახბახდევო,
ამაღლება რეკაგს თხემში, –
მეფევ საკრავთა მეფის – ორდანოსი,
მიწისძვრა ხარ სამოთხეში!

1999 წლის 7 ივნისი.

ძველებური სატრფიალო

ნეტავ ჩემს გულში შენ ჩაგახედა,
ნეტავ გაგებო შენ ჩემი დარდი...
სულ თვალწინ მიდგას შენი ხატება,
სულ თავს ვიტყუებ, რომ შეგიყვარდი!

რა ამაყი ხარ, რა უკარება,
მე ეს მაღონებს და თან მიზიდავს,
გულს ვერ მოგილბობს ეს აღსარება,
ამდენ ტკივილებს ნეტავ რა ზიდავს!

შენ ჩემთვისა ხარ ვარდი წინანდლის,
წინანდლის დილა, წინანდლის შველი,
გადაძარება დღის წვიმიანის,
მაგრამ ვაი, რომ ვერას მიშველი!..

2000 წლის 8 ოქტომბერი.

რუსული სიმღერა

გავრეცხავ ჩემს სალდათის
ტალახიან ჩექმებს
ინდოეთის თბილ ოქეანეში!
მერე კარგად დავდევ
და დაგაყოლებ ბანანს...
შავთვალა ლამაზმანებს ჩავაცმევ
უგავილებიან სარაფანს,
ინდუს კაცებსაც დავალევინებ
რუსულ არაყს
და ძალით ვამღერებ:
“გაუმარჯოს მესია რუსეთს,
რომელმაც თავი გადადო
ჩვენი გულისთვის:
უთვალავი ტანჯვა გამოიარა,
აურაცხელი მსხვერპლი გაიღო,
ერთი ოქეანე სისხლიც დაღვარა,
ოღონდ ჩვენთვის მოეტანა
თავისუფლება და პეთილდღეობა!”.

2001 წლის 18 იანვარი.

* * *

ქალაქის
ქუჩაში
ქვაფენილზე
ქვემძრომი
ქალაზუნა
ქაქანა
ქებული
ქეში
ქვენა
ქარი
ქრის,
ქვეშქეშურად
ქირქილებს:
"ქათქათა
ქუდს
ქურდულად
ქოჩრიდან
ქვაფენილზე
ქაჯური
ქროლგით
ქვეგიოკენ
გავაქრობ"...

2001 წლის 18 ივნისი.

* * *

სიბერეში ხშირად მახსენდება დედა...
მისი თბილი ხელები,
მისი თბილი მზერა...
მამა?
მამა თითქმის არ მახსოვს:
დიდ ომში დაიღუპა,
სადღაც ქერჩსა და ტამანს შუა,
შუა ზამთრის
ყინულოვან წყალში...
მაშინ ხუთი წლისა გიყავი.

2002 წლის 5 აგვისტო.

თოვდა...

თოვდა...
შენი ხელი თრთოდა
და ტუჩები კრთოდა,
როცა ჩვენი ტუჩები
ერთი და იმავე ფანტელის
დაჭერას ლამობდა...

2002 წლის 5 აგვისტო.

მთვარე და მტკვარი

მთვარე და მტკგარი,
მტკგარი და მთვარე:
ერთი – პირსაგსე
და მშვენიერი,
მდოგრედ მიცურავს
ლრუბელთა შორის,
ჩუმი ღიმილით
დასცექის ქალაქს...
მეორე – სწრაფი
და დაკლაპნილი,
ხმაურიანი,
დაუდგომელი,
ირეპლაგს მთვარეს
და ეუბნება:
“მიყვარხარ ძლიერ,
უნდა ჩაგყლაპო
და ჩემს სტომაქში
ნობათი
თევზებს მივართვა”.

2002 წლის 6 ივლისი.

* * *

სადაური მე ვარ პოეტი?
სან – სტრიქონ-ცრემლთა დანაჟური...
სან – სტრიქონ-ცხენთა თქარათქური!..
სან – ჩაგძახი გმირთა საფლავებს...
სანაც – გადავდივარ მალაყებს!..
და სადაური მე ვარ პოეტი?

2004 წლის 30 დეკემბერი.

ველი...

ველი...
რას ველი?..
მზის ამოსვლას...
ნათელ დღეს..
ველი:
მცირე სიამეს
და უზარმაზარ დარდს...
ველი ჩემი ბიჭების დაქორწინებას...
შვილიშვილთა მოფერებას
(ვაგლახ, როდის?)...
ველი:
ძველი ავადმყოფობების
ჩვეულ შემოტევას,
ახლების – “აფთარივით მოხტომას”...
ოთხი წიგნი მაქვს მზად გამოსაცემად,
კიდევ რამდენიმე – თითქმის მზად...
ველი:
სანამ საბოლოოდ
ქუდს დავიხურავდე გამოსამშვიდობებლად,
კიდევ რამდენიმე დაწყებული წიგნის
დასრულებას მოვასწორებ...
მერე?
ველი:
მოვა მგელი საძაგელი –

ღამე ბნელი...

2005 წლის 5 აპრილი.

* * *

ლურჯმა ღამემ გამოფინა
მთვარის თეთრი ბაირადი,
მას შევჭურებ, მეზენება:
იქაც არის სევდის ბაღი...

2005 წლის 30 ნოემბერი.

პოეტი მთვარიან ღამეს

სავსე მთვარე –
კაცის თავისქალა...
თუ ქალის?
აბა, ცოცხალივით
რატომ იღიმება ირონიულად?
“გაი, თქვე ჭიანჭველობო, –
ალბათ ფიქრობს, –
ჩირთიფირთობთ, ვაინაჩრობით
მიათრევთ წუთისოფლის გზაზე
ბედის ეტლს:
სან – ჭრიალას,
სან – ლაფში ჩაფლულს,
გაჭედილს ეჭიდაგებით...
იშვიათად –
გაჭენებულს მიაქროლებთ!
და ერთხელაც არ ამოიხედავთ ზეგით,
ცას არ დააკვირდებით...
მხოლოდ ცეტი პოეტები
მონახავენ ამისთვის დროს
და მგლებივით
სარბად გლეჯენ და წეწენ
უცებ ნადირივით მოვარდნილ
შთაგონების ცინცხალ წყაროს, –
მთვარიან ღამეს, –
ოდონდ პატიგმოყვარეობის
ჭია გაახარონ...”.

2008 წლის 25 ოქტომბერი.

ივლისის ღამე

გარსევლავებს ვუმზერ...
დვინისფერ ღამეს
ლუნდულა მხრებზე
მოგხვიე ხელი,
ყურს ჩაგრუჩულე:
"მე შენ მიყვარხარ!".

2011 წლის 20 ივლისი,
ღამის 3 საათი.

პოეზია და მათემატიკა

ბჭობა: სად – პოეზია
 და სად – მათემატიკა?
 გაღიმებული გალაკტიონი:
 “ნუ დათვლი მარცვლებს
 და ქოჭლი ლექსი გამოგიგა,
 ზეცაში ვერ აიჭრება!”.
 გამახსენდა:
 ტუპოლევი ანდრია,
 ავიაკონსტრუქტორი, ამბობდა:
 “თუ თვითმფრინავი
 ლამაზი არ არის,
 სიცოცხლე არ უწერია –
 ვერ გაფრინდება!”.
 2011 წლის 20 ივლისი,
 ლამის 4 საათი.

მესიზმრება...

მესიზმრება –
 იალქნები,
 მესიზმრება –
 ჩიტის ფრთები;
 მესიზმრება –
 ზღვის ტალღების ტყლაშუნი,
 მესიზმრება –
 ტყის ბილიკი მუხის ტეგრში,
 მესიზმრება –
 მთის წვეროზე
 არწივივით
 წამომჯდარი მზე...

2011 წლის 29 ოქტომბერი.

მარადი თემები

პოეზიის მარადი თემა – ქარი!
 პოეზიის მარადი თემა – ქალი!
 ასეთია ამ ლექსის დასაწყისი, –
 ორი სტრიქონი...
 შემდგომ კი –
 ყველა თავისუფლად გააგრძელებს,
 ყველა – თავისებურად!
 პოეზიის მარადი თემა – ქალი!
 პოეზიის მარადი თემა – ქარი!..

2011 წლის 16 დეკემბერი.

რაჭაში

ჭრებალოში,
 ჭრელ
 ჭალაში,
 ჭარმაგი
 ჭადარი
 ჭრიალებს,
 ჭმუნავს:

ჭორფლიანი
 ჭროლათვალება
 ჭაბუქი –
 ჭიჭიკუნა
 ჭელიძე –
 ჭრის,
 ჭრის...
 ჭალაში
 ჭახანი
 ჭექს...

2012 წლის 27 ოქტომბერი.

ღვინობისთვის დამე

ღიღილოსფერი ღამის ღიმილი
 და
 ღუნდულა ღრუბლის ღუღუნი....

2012 წლის 15 აპრილი.

ანანური

გოგო:
 – ანანური ბაღჩა-ბეჭედია!
 ბიჭი:
 – არა, ორბის
 ან არწვის ბუდე!

2012 წლის 2 ივნისი.

ბანალური ლექსი

ჩემს საძინებელ ოთახში
 საათი წიგწიკებს
 და დილით,
 ყოველი გადვიძებისას,
 ყოველ მოძრაობას წამის ისრისა
 მიაქვს
 ჩემი სიცოცხლის ნაწილი –
 წვეთ-წვეთაღ...

2012 წლის 3 მაისი.

**ლექსები რომანიდან
"ია ანუ ერთგულება"
(2002 წ.)**

მე

მე...
 ვინ ვარ მე?
 ეს ჩემთვის ყველაზე ძნელი კითხვაა...
 არადა, თითქოს ყველაზე კარგად
 ჩემს თავს ვიცნობ თითქოს!
ცნობილია:
 ძალიან ახლოს რომ ხარ
 რაიმე საგანთან,
 მისი მთლიანობაში აღქმა
 ძალიან ჭირს ან შეუძლებელიცაა.
 ასევეა ყოველი ადამიანიც:
 საკუთარ თავს ძნელად შეიცნობს,
 ჯობს, სხვებმა თქვან
 მის შესახებ რამე —
 ერთმა, მეორემ, მეათემ...
 და მაშინ იქნებ
 ოდნავ მაინც გამოიკვეთოს
 პიროვნების კონტური.
 ვინ ვარ მე?
 ეს კითხვა დაბადებიდან
 არ მასვენებს
 და ის აწუხებს ყოველ სხვა ადამიანსაც...
 ვინ ვარ მე?
 მე მღილი ვარ,
 უღიმღამო, უჩინარი, უწყინარი
 და მე დმერთიც ვარ:
 ამოვატრიალებ დედამიწას,
 მთვარეს უბეში ჩავისვამ,
 ვარსკვლავებს ასკილიგით მოვარევ
 და ხელისგულზე
ციცინათელებივით დავიხვავებ...
 ზღვაში ზვიგენის ზურგზე გავიზრდები,
 ცაში არწივს წაგართმევ ფრთებს,
 მიმქროლავი რაში რიურაუს შემასმევს,
 ველებს მივეალერსები ხელის გადასმით,
 ნიკორასავით წამოვწვები
და
 ქედებზე მოვიფხან ზურგს, —
 აი, ვინ ვარ მე!
 და მაინც... ვინ ვარ მე?
 ცოდვილი თუ წმინდანი,
 მოკვდავი ხორცი თუ მარადი სული,
 წყლის წყნარი წვეთი თუ
 უსაზღვრო ოკეანე?
 ვინ ვარ მე, ვინ?
 ერთი მბჟუტავი სანთელი
 თუ მძლავრად მოგიზგიზე მზე?
 ველზე ნიავისგან მოცახცახე
ციცქნა ბალახი,
 თუ უსიერ ტეგრში ფესვგაღგმული
 უტეხი მუხა?
 ხან — მფლობელი და გამგებელი
 ზღვისა და ხმელისა,

ცაში ავარდნილ-აფრენილი
სისარულის ყიუინით,
სან – უპოვარი, გლასაკი მათხოვარი,
ქვესკნელს დამარხული და უჩინარი...
ვინ ვარ მე?
ვინ ვართ ჩვენ?
აღმშენებელნი?
დამანგრეველნი?
კეთილნი?
ბოროტნი?..
გავძახი სამყაროს,
ჩაგძახი საძუთარი სულის ქვევრსაც...
და ყოველი მხრიდან
ათასი ექო მპასუხობს:
"არ ვიცი-ი-ი... ვიცი... ვიცი...".

1997

მწუხარი

გსხედვართ ოთახში ორნი ჩუმად
და ვიყურებით ფანჯარაში...
მწუხარია...
მწუხარე გაყრა დღისა და ღამის,
თუ პირიქით – ნაზი შეყრა მათი...
მზე – ცის ბრდდვიალა თვალი –
დაგემშვიდობა რა ხანია,
დღე – თეთრი მტრედი –
ნელ-ნელა იკეცავს ფრთებს,
დამე კი – შავი ყორანი –
პირიქით, ფართოდ შლის,
გადააფარებს გარემოს...
მწუხარია...
გსხედვართ ოთახში ორნი ჩუმად
და თვალებით ვისრუტავთ გარემოს...
ჯერ კიდევ გაარჩევ: სულ ახლოს
ალვები ასხმარტალებენ უხმოდ ფოთლებს,
იმის იქით –
ჟანგისფერი გორები წყნარად იტალდებიან,
ზედ შეფენილი ეზოები, სახლები, ხეები
ნელ-ნელა ითქვიფებიან ბინდში;
ცა მუქდება...
ემშვიდობება ნათელს
სულიერი თუ უსულო –
მშვიდად, უშფოთელად...
თალხი ეფინება მთა-ველს...
და უტყვი სევდით ივსება სული –
და სიამითაც...
მწუხარი...
კიდევ რამდენი
კარგი სიტყვა
გვაქვს ქართველებს:
ჭირნახული, მრავალუამიერი,
წუთისოფელი, ციცინათელა...
თითოეულზე ლექსი დაიწერება!

რას მეთამაშები, გარსკვლავო?

ძილის წინ
 ჩემს ფანჯარაში
 ერთი გარსკვლავი იჭყიტება...
 თვალს მიპაჭუნებს,
 ვუყურებ,
 მიყურებს...
 რა უნდა ნეტავ?
 რას მეთამაშები, გარსკვლავო?
 შენ ხომ ძალიან, ძალიან შორს ხარ,
 ისე შორს, რომ წარმოდგენაც მიჰირს...
 და მაინც
 შენ ჩემი გარსკვლავი ხარ,
 იმიტომ, რომ
 ამ წუთას ამოგარჩიე
 და მხოლოდ მე გიყურებ ალბათ
 მთელ ქვეყნიერებაზე...
 ჩენ ერთმანეთს გესაუბრებით — მზერით,
 აქამდე არ გიცნობდი, ჩემო გარსკვლავო,
 ბევრი სხვა კი გიცნობდა ჩემამდე:
 აგწერეს კიდეც, ზომაწონა, სიდიდე
 დაგიდგინეს,
 გარსკვლავთა კატალოგში ადგილიც
 მიგიჩინეს —
 მოგცეს ნომერი,
 სახელი კი ალბათ — არა,
 რადგან არც ისე კაშაშა ხარ,
 რომ საკუთარი სახელი დაიმსახურო...
 ცივად ციმციმებ,
 თუმც, შესაძლოა,
 რამდენიმე მილიონი გრადუსით
 იყო გახურებული

ცელსიუსით...
 ცეცხლის ბურთი ხარ ალბათ
 და მხოლოდ იმიტომ
 არსებობდი და არსებობ
 მილიონობით წელია,
 რომ ახლა, როცა არ მებინება,
 შემოგებებითა ფანჯარაში
 და მე, —
 ერთი ატომი უსასრულო სივრცისა, —
 გაგეხალისებინა...
 და დაგვიქრებულიყავი:
 რა პატარა გარ და საცოდავი,
 ერთი ციდა,
 ჩემი თვალები კი იტევს
 ცის ცარგვალზე მოციმციმე
 პატარა გარსკვლავს, —
 ჩემს გარსკვლავს...
 რამდენი ფიქრი დაგესევა,
 როცა ცას შესცემი,
 ყველაფერი რომ აღწერო,
 მრავალი დიდი ტომი დაიწერება,
 ფილოსოფიური უსასრულო პოემისა...
 აქ შეგჩერდები, თორემ
 უსაშველოდ გრძელი ლექსი გამომივა,
 მე კი დილით აღრე უნდა ავდგე,
 ალიონის ეტიული უნდა გავაპეთო,
 სხვა ათასი საქმეც მაქეს დიდ-პატარა...
 ამიტომ დაგემშვიდობები
 და მადლობას შემოგწირავ,
 რომ არსებობ და ანათებ,

ჩემს სულში მრავალ ფიქრს აღძრავ
 (განდიდების მანით შეპყრობილთათვის
 უებარ წამლად იგარგებ!)...
 თვალები მელულება...
 მე ვიძინებ,
 შენ კი განაგრძე შენი გზა, –
 სანამ ლექსს ვთხავდი,
 დედამიწა შემოტრიალდა რაღაც კუთხით
 და შენ ფანჯარას გასცდი –
 ახლა სხვა ვარსკვლავი
 მიპაჭუნებს თვალს...
 მშვიდობით!..

უძილობისას

დამეა ჩემი სატრფო...
 არცერთს არ გვძინავს –
 შავტუხა დამე ნაზად მიღიმის
 და მწურჩულება:
 – ნუ ფიქრობ ბევრს...
 მაინც ვერაფრით ჩამწედები,
 რატომდა იწვალებ თავს?
 მე ისეთი ვარ,
 როგორიც გგონია, რომ ვარ...
 მე ვარ იდუმალი
 და ამით მიმზიდველი,
 რად გინდა, ვითომ ამოხსნა
 ჩემი ხიბლის საიდუმლო
 და ჩემზე გული აგიცრუვდეს?
 დე, ვიყო შენთვის
 მარადის შეუცნობელი
 და სანატრელი მიჯნური...
 მომენდე: ზოგჯერ
 ზედმეტი ფიქრი
 სიტქოებას აფერმერთალებს!
 მართალი ვარ,
 ვარსკვლავებს ვფიცავ...

მშიერი დამე

მშიერი დამის დრმა ფულურო
 უდონოდ დმუის, –
 გალივებულა ვარსკვლავები
 და გალადლადებულნი იღიმებიან...
 მათი შარავანდი –
 ჩუმი შუმი შუქი,
 შიმშილით გაშავებული დამის
 დრუს დრდნის;
 კაშკაშა შიშველი მნათობნი
 უსასრულო მღვიმის სიღრმეში
 ღუდუნებენ:
 “ჩენ, ვარსკვლავები,
 ვართ ოქროს დილები
 მოდუშული დამის
 ღოღნაშოსფერ კაბაზე”...

პესიმისტური

სულო, დაჭრილო ხოხობო,
ბარდებში შეფარბეულო,
გულო – მუჭტი მომწყველეულო,
ბედო – ეულო, წყეულო,
ფიქრო – ჩიტო გალიაში,
ფუჭად ჰქნევ იმედის ფრთებსა,
სულო – შენ მოგიკვდა რაში, –
შიშის ნემსით დარღებს გემსავ...

დალატი – დალატია ყოველთვის!

ძველების სიბრძნე გვასწავლის:
სიმართლეს იცნობ ძნელადა –
შენ რაც ნათელი გეგონა,
თურმე ყოფილა ძნელადა...
და პირიქით!

დღეს რაც პეთილად მიგაჩნდა,
ხვალე გამოჩნდა ცუდადა,
შენ რომ გეგონა ვაჟკაცი,
თურმე უვლია მრუდადა...
და პირიქით!

ადრე ნაგმობი სიმკაცრე
მერე ჩანს გამართლებული,
სირბილე, ახლა რომ მოგეწონს,
ბოლოს არ არის ქებული...
და პირიქით!

მაგრამ უნდა ვთქვა გამწყრალმა,
მოცდისთვის აღარ მცალია:
გამცემი არის გამცემი,
უნამუსოა ძალიან,
დალატი დალატად რჩება
დღეს იყოს თუნდა ხვალია!

ამ ჭეშმარიტსა სიბრძნესა
არასდროს გასდის ყავლია,
საუკუნეებს გაუძლო,
როგორც ხევის კლდე სალია, –
ვინც სიკეთის გზას ივიწყებს,
ვაჟ, მისი ცოდო-ბრალია!

ცხოვრების ცხარე ცხენი

ბედაური წლები ჭენებ-ჭენებით
მიიღლტვიან უსასრულობისგან,
შენც მიპქრინარ ერთ-ერთის
დღეთა ფაფარს ჩაფრენილი!
ადრე – ომახიანი შეძახილებით აფიცხებდი,
ახლა – მისი მარადი დაუდგომლობა
გაკრობს!..
ერთი მოჭიხვინე წელი კი მეორეს მისდევს, –
დაუსრულებლად,
დაუნდობლად,
დაუდეგრად...
წლის ბოლოს კი – ერთი ნახტომით,
როგორც ცირკის მოჯირითე მხედარი, –

ერთი დაგარდნილი ცხენიდან
ასალშობილზე ისკუპებ ხოლმე...
ასე გარბიან წლები-ცხენები,
თანაბრად,
ნარნარად,
შენთვის კი –
სულ უფრო სწრაფად და სულსწრაფად:
რა მალ-მალე იცვლი წლებს-ცხენებს!..
უფრო და უფრო გიძნელდება
მორიგი წლის მოხტუნავე ზურგზე შერჩენა,
შემოდგომის ფერმიხდილი ფოთოლივით...
და არ იცი –
რომელი წელი-ცხენი პყრის ტლინქებს უცებ,
მკვეთრი მალაყით ყალყზე დადგება
და გადმოგაგდებს შეუბრალებლად...
მოაღენ ზღართანს მიწაზე,
თუმც აღარც ტკივილს იგრძნობ,
აღარც – სინანულს,
თვალებში სხივჩამქრალი...
მხოლოდ სხვებში დატოვებ სინანულს:
თუ ნიჭი გქონდა –
სიყვარულის
ან
სიძრალულის....

მარტი

წამოგვეპარა გაზაფხული ლურჯოვალება,
მწვანე კაბას შიშველ ტანზე იცვამს,
მზეს უცინის, ყველაფერს ეალერსება...
ქარი უწერავს ხეთა თმებს –
გარბის, გარბის მოუთმენლად,
შიშველი კანჭები ანათებენ...
ხან – ოველშერეული წვიმით ამღერდება,
ცისარტყელას დაიბნევს გულზე,
ხან – ქარაშოტად ცეკვა-ცეკვით,
დავლურით
დაუვლის-გადაუვლის მთა-გორებს...
ხან – ალერსიანია, მზრუნველი,
ხანაც – ავი, კაპასი დედინაცვალივით:
ზამთრის გამონაცვალ კაბას ჩაიცვამს,
ანჩხლობს და ნიავეპარობს...
“გაგიუდა ეგ ოჯახექორი!” –
ქოქოლას აყრიან:
ხან – ნალდი თოვლის ნამქერს წამოუშენს,
ხან – ატმისა და ყვავილთა თოვას!

წვიმა-მაწანწალა

ფეხაკრეფით მოიაპარება წყნარი წვიმა...
წინდაწინ ქარის წუილს წაიმძღვარებს,
წამში წამოწინწალავს,
წამოჭორუფლავს წერტილებით მიწას, –
უსირცხვილო, უნიფხვო მაწანწალა-წანწალა:
წვიგმალალი, წელწვრილი, წერწეტა;
იწევს წარბებს, წრიალებს,
წინამასწარა წაიმეტიჩრებს, –

წამოიწვდის წერილ-წერილ ჭავლებს,
უცებ გაწიწმატებული წიგილით წამოუშენს,
წყება-წყება წაუთაქებს სახურავებს,
წაიბუტბუტებს-წაიბუზღუნებს: “მწადია,
წაგლეკოთ!”
წაეთამაშება, წურწურით იწმაწნება
ხეთა რტოებში,
წარამარა წეწავს, წკიპურტებით
წაპინქლავდება ბალახებთან,
გზაში მგზავრებს გისაც კი
წაწყდება-წაასწრებს,
წაეხუმრება –
წუწავს წალმა-უძუდმა უწესოდ,
აწუწუნებს მხრებაწურულებს, შეწუხებულებს...
მეც ვწუხვარ:
ერთ წამში წვიმა შეწყდა...
წაეხირა,
წაეხეტა...
წერას ვწყვეტ:
სადღაც
წკანწკარებს
წვეთების
მრა-
გალ-
წერ-
ტი-
ლი...

2000 წლის 11 ივნისი.

ალგა

აზიდულა ალვა სერზე,
როგორც კოხტა ბიჭი ცერზე, –
არც კი უფიქრია მალგა
და რტოთ მოშრიალე ტალღამ
არ იცის, რა არის დალლა.

ტანკენარო ტურფა ალვაზ,
ალბათ გენატრება გავლა, –
გადახეიო ხელი ტირიფს,
უშენობით შორით ტირის...

მოწყენილი ქუჩა

შუადღეზე მოწყენილია ცარიელი და
წყნარი ქუჩა:
არ ახარებენ თვალს მოკისკისე ქალიშვილები,
არც ხელჩაკიდგბულ პატარებს
მიაჩანჩალებენ დედები,
არც ჟმაწვილები დააგელვებენ ჟიუინით
გელოსიპედებს...
უცებ გიღაც უზრდელი ისერის ფანჯრიდან
გამოხრულ ძვალს.
საიდანდაც იმ წამსვე გაჩნდა ორი
ფერდებშევარდნილი ძალლი:
ერთი – შავი და მეორე – თეთრი
(თითქას დღე და ღამე შეხვდნენ ერთმანეთს).

ორივენი იმ ძვალს მივარდნენ და, ცხადია,
გერ გაიყვეს,
მერე, მიხვდით ალბათ, ერთმანეთს ეცნენ
გააფორებით...
და მოწყენილი ქუჩა აღარ იყო
ცარიელი და უხმაურო, —
დადგა მტვრის ბუღი და სიჩუმე
ლრენამ გაფხრია!
მაშინვე გაიმართა თავების გამოფენა:
ფანჯრებში გამოჩდნენ ცნობისმოყვარე თვალები
დიდთა და პატარათა, ქალთა და ქაცთა, —
სახლთა ქედლები ჩარჩოებში ჩასმული
პორტრეტებით გაივსო.
შემთხვევამ ჩვენც გადმოგიგდო
გასართობი ძვალი-სანახაობა,
რომელიც, ძაღლებისგან განსხვავებით,
ყველამ მშურად გავინაშილეთ,
ჩხუბი არ მოგვსვლია და იქნებ ამიტომაც
მოწყენილი ქუჩა ისევ მოწყენილად დარჩა...

ორდობის სასწაული

ღობესთან წინ წაწეული,
გხარობ ტოტით მოწეულით:
ყვავილების ძოწეულით
ნაკვერჩხლებს ჰყრის ბროწეული!

ცეცხლთან

ცახცახებს ცეცხლი ცოცხალი,
ცინცხალ ჩინჩხლებს ჰყრის ჩქარ-ჩქარა,
ალი — ალქაჯი, ალმასი,
დაუღაუძა ღრჯოლი თაკარა, —
ჩიფჩიფებს გნებით დამთვრალი
პუნძს ჩახვეული აფთარი:
“მოგსპობ,
მოგაშობ,
ცას შეგაბოლებ!”
რაც უფრო ავობს,
მით უფრო მათბობს!

ლექსის ლექსი

რა არის ლექსი?
რაღაც ფაფუკი, თბილი, ალერსიანი არსება?
თუ გულის ტბივილი, მწვავე ჩხვლეტა მკერდში?
დღის კისკასი კისკისი,
თუ დამის ჩუმი ღმუილი?
იქნებ — ლამაზი ღრუბელი, ჩამავალი
მზით ოქროდაფერილი?
ან შხაპუნა წვიმის ხალისიანი
სიმღერა სახურავებზე?
თუ მწვანე ბალახზე აბრჭყვიალებულ
წვიმის წვეთში
არეპლილი ცისარტყელას ხიდი?
წვეთია თუ ოქანე?
ლექსი შენ თვითონ ხარ, თუ —

სამყაროს უსასრულობა?
 ბუნდოვანება, ბინდი, ბურუსი,
 თუ გამოკვეთილობა, ნარნარი სილუეტი,
 მკვეთრი პონტური?
 ლექსი – ფიქრის იალქანი?
 გრძნობის უხილავი მდინარება?..
 ვინ იცის, რა არის ლექსი?
 ყველამ იცის და – არც არავინ!
 ლექსი არის ყველაფერში,
 ლექსი არის უპირველესად შენში,
 და თუ ის შენშია,
 ის არის ბალახებში გაკვალულ ბილიკშიც,
 ცაში ეულ ბატკად მობალახე
 ღრუბლის ქულაშიც,
 ბავშვის გულდია ღიმილშიც
 და გველის გასრიალების თავზარდამცემ,
 ელეგანტურ მიმოხრაშიც...
 ლექსი არის უცხო ჩიტი,
 უეცრად სულში საიდანდაც მოფრენილი,
 ხანაც –
 საკუთარ სულის ოონეში გამომცხარი
 თბილი პური!
 უცნაურია ლექსი!
 ხან ყოფიერების ნაცრისფერ უდაბნოში
 მოულოდნელად ოცნების ნაზ ყვავილად
 ამოიზრდება,
 ან ღროების ზანტი მდინარებიდან
 ჰაერში ამომხტარ
 სიხარულის ვერცხლისფერ გალმახად
 ასხმარტალდება
 და გულს წამიერად აგიჩქროლებს...
 ალბათ ლექსი მაშინ არის ლექსი,
 როცა მასში არის
 სიყვარულიცა და სიძულგილიც,
 ტპივილიცა და შვებაც,
 გოდებაცა და სიმღერაც,
 ხუმრობაში გამოსჭვივის ცრემლი
 და გლოვაში – იმედი...
 დიახ, ყველაფერს,
 რაც გულს მოხვდება,
 თოეზის მაღლი აცხია!

გამარჯობა, მზეო!

გამარჯობა, მზეო!..
 ღიდება შენს ამობრძანება-ამობრწყინებას!
 მზეო – ლოფაწითელო, ღაულაუაგ,
 აეთილად მოღიმარევ, კისკისაგ, გიზგიზაგ, –
 ელვარე, მხიარული თვალით ამოიჭყიტავ,
 მგზნებარე მზერით გადმოხედავ გარემოს,
 თბილი სხივებით ჩაეხუტები,
 ულევ ოქროს მოაბნევ არჭმიდამოს...
 და რა ზღვა სიხარული მოეფინება ყველგან!
 ყველას საპასუხო ღიმილით უნათდება სახე,
 როცა ცაზე ამობრწყინებულს გიხილავ!
 თუმცა, შენს ბრიალა თვალს მზერას
 ვინ გაუსწორებს! –
 ირიბად გაგხედავენ
 და უხარიათ, რომ ხარ!
 და ხარ ღიდი, ნათელი, თბილი, ტკბილი,

თვინიერი, უშფოთველი, დიდებული, ნეტარი,
 ზოგჯერ – მცხუნვარეც;
 მთელი დღე ფრთამოუდლელად
 აღმოსავლით დასავლისკენ ილტვი,
 ტრიალ-ტრიალით მიგორავ,
 ბაჯალლო ბორჯლალოვ!
 უზომოდ ცნობისმოყვარე ხარ,
 მთლიანად კაშკაშა თვალად ქცეული –
 ყველგან მოაფაოურებ ალერსიან
 სელებს-სხივებს,

სად არ იჭვრიტები:
 ტყის უთვალავი კუნჭული უნდა მოინახულო,
 ხერელ-ნაპრალებში უნდა ჩაძგრე,
 მთა-ველი მიათვალიერ-მოათვალიერო,
 წყალშიც ანცად იჭყუმპალავო –
 მდინარის ფსკერზე ნაირფერი კენჭები თვალო,
 ზღვაშიც არაფერი დაგრჩეს
 ფერ-გემოგაუსინჯავი –

თევზთა ქერცლის გერცხლი
 თუ მარჯნის ძოწი...
 ცელქი ბაგშვიგით გახალისებს ყველაფერი,
 რაც ბზინავს, ბრწყინავს,
 თვალს ახარებს
 (ისევ და ისევ შენიო!), –
 ყველას გინდა ეკოლდად გაუდიმო,
 მიეფერო, აკოცო;
 სხივად დაახტები მხიარულად –
 და ცქვიტად ისევ ახტები-აირეკლები ბურთივით,
 თვითონ ბურთო;
 დაჟგზავნი მოთამაშე-მოთამთამე-მოლივლივე
 წყლის სარკიდან

თუ ყოველი ქრიალა ზედაპირიდან
 ცქრიალა ცინცხალ ათინათებს...
 გიყვარს – სიცილი!
 გიყვარს – ალერს!
 გიყვარს – თამაშ-სიმდერა!
 ცეკვა-ცეკვით მიგორავ,
 ტრიალ-ტრიალით მიბორჯლიალობ, –
 ყოველთვის საესე, კმაყოფილებით მაძლარი,
 მარად მოუსვენლად მიილტვი,
 ყველგან სიხარული მიიტანო!.
 რამდენი შენი სხივების მაღლით
 აგსილ-გაზრდილი

გბაძაგს შენ –
 ფორმის სრულყოფილებაში,
 ფერის სიმცხუნვარეში:
 ფორთოხალი – გარვარა ბურთი,
 პომიდორი – ოქროს ვაშლი,
 სურმა – გემრიელი, ტკბილი შენსავით –
 თაფლის ძუძუ
 (მიყვარს ძალიან!),
 ონტკოფო – ხარბია, ორმაგი მზეა,
 დიდის შიგნით პატარაც დამალულა,
 ცუგრუმელა!

მზეო, ბეკრცხის მფეთქავი გული ხარ,
 გადმოდგრილი ცის ლურჯ ტაფაზე!
 შენ კაშკაშებ გვირილის გვირგვინში,
 ბრიალებ მზესუმზირის წამწამებში,
 ზაფრანა ხომ შენი სურნელით
 გვათრობს-გვზაფრავს!
 პეპლების ფრთებზე ბრდდგიალებ,

ფარშევანგის კუდზე ცისარტყელურობ!..
 მზეო – რჩოლია, წითურო ბუღავ!
 მზეო – მამლაყინწა-მამლაყვერავ!
 მზეო, შენ ლომი ხარ,
 მმეინვარე, გაგეშებული მეფეთ მეფე,
 რომელიც ცეცხლოვანი ლია ხახით
 ნოქავს დროსა და სივრცეს
 და ვერაფრით გამძლარა!..
 მზეო, შენ ქალიც ხარ, დედაქაცი –
 ნაყოფიერებისა და სილამაზის,
 სრულყოფილებისა და სიკეთის სიმბოლო!..
 მზეო – ნატვრისთვალო!
 მზეო – დოვლათო და ბარაქავ,
 შენი ნაკოცნი ავარდისფრებს
 ატმის ნაზ ლოფას,
 ყოველ თესლში ხარ ჩაბუდებული
 და მერე ათასად, ათიათასად იბარტყებ!
 შენ ქარვის მარცვლად ეპიდები
 რქაწითელის დაგრეხილ ტანს!
 მაქსიმ გორგის ნათქვამია:
 “ღვინოში ყველაზე შეტი მზეა!”
 ალბათ ამიტომ გვიყვარს ქართველებს
 სუფრის გაშლა ბუნების წიაღში, –
 მწვანე ბალახზე,
 მოტიკტიკე ნაკადულის პირას,
 გაბარჯდული კაკლის, მუხის თუ
 წიფლის ჩეროში,
 რომ შენც შეგეძლოს, მზეო,
 გამოჭიატდე ხშირ ფოთლებს შორის,
 აკიაფდე მაღლა აწეულ სავსე ჭიქაში, –
 შინდისფრად თუ ლალისფრად,
 მაყვლისფრად ან ქარვისფრად, –
 რომ თვალი და გული გაახარო!
 და შემდეგ სითბოდ და სიამედ,
 ტკბილ ურუანტელად ჩაიღვარო ჩვენს სხეულში,
 ნეტარებად გაჯდე ჩვენს ძარღვებში,
 აამაღლო, ფრთვი შეასხა ჩვენს სულებს!..
 თუ ქარვაშია ყველაზე მეტი მზე?
 ქარგა ხომ ფისი – სურნელოვანი ცრემლია,
 შენი მხურვალე სიყვარულით ოქროსფრად
 ჩამოღვენთილი
 ფიჭვის ხორკლიან ტანზე,
 მერე რომ ადიდებულ-აზვირთებული მდინარით
 გაიტყორცნება ზღვაში
 და იქ განამარხდება გრილ ფსკერზე...
 თუ ზღვისპირა დიუნებზე შემომტევი წყლითა
 და ქვიშით
 დაიფარება წიწვოვანთა წაქცეული ტანები?
 ბოლო მაინც ერთია – ფისი ქარგად
 უნდა გარდაიქმნას
 (ასიათასობით წლის შემდეგ),
 ქარგა კი იქცეს:
 ლამაზი ქალის გულსაძნევად
 ან ბეჭდის თუ სამაჯურის თვლად,
 საყურედ, გულსაკიდად,
 ან, უკიდურეს შემთხვევაში, –
 დაფხვნილ-გაფიცხებულ-დაწნებილი, –
 მუნდშტუკად, მძივად, ხშირად კი –
 ქოლგის მოხრილ სახელურად
 და ძნელი გასარევებია,
 ტურფას ნატიფი ხელი ათბობს

ქარგის სახელურს
თუ სახელური – ხელისგულს...
იქნებ ქარგისფერ თაფლშია

ყველაზე მეტი მზე?
რა ნეტარი სიამე მოგვიცაგს,
თუნდაც ერთი კოგზის დაგვმოგნებით!
თითქოს მზე ჩაგვეღვრება სულში
(გინდაც თოვლიან-ბურუსიანი ამინდი იყოს!)!

მზეო,
სანატრელო გვირგვინოსანო!
დიდებულო, დიდბუნებოვანო!
შენ ყველგან ხარ,
ყველას სულში ანათებ!..

სიცოცხლის დედა-მშობელო,
მზრუნველო გამზრდელო,
რა უხვი ხარ, რა სავსე პირთამდე
სინათლით, სიკეთით – მადლით!
ვისაც კი შეხედვით დაასაჩუქრებ,
ყველა სითბოთი იმუხტება,
თვით ხდება პატარა მზე –
ყველანი შენი შვილები გართ!

მზეო,
დედის ხელივით თბილსა და ალერსიან სხივებს
გადაგვისვამ ხოლმე თავზე,
შენ ყველასი ხარ,
შენ ერთი, ერთადერთი ხარ,
ვინც ვერავინ წარგიტაცა და დაგიმარტოხელა,
ვერც მიგისაკუთრა – ვერავინ დაგეპატრონა!..
აგერ მთვარეზეც კი დაადგეს ფეხი ადამიანებმა,
ხგალ და ზეგ ვენერასა და მარსის ჯერიც მოვა,
და დაიწყებენ მათ დანაწილებაზე ზრუნვას;
შენ კი,
მარად ცხელ, მფეთქავ გულს სამყაროსი,
ვერავინ ვერასდროს შეგეხება!
მხოლოდ შორიდან გეალერსებიან,

პლატონიურად –
და ეს არის ჭეშმარიტი ტრფობა,
გაუხუნარი, მარად ცინცხალი...
დიახ, სიამით გვთანგავ –
ყოველთვის, ყოველთვის, ყოველთვის:
როცა დილით რიჟრაჟს თან მოჟყვები,
მერე აღმაღლდები ციო,
აღმობრწყინდები
მეფური ძლევამოსილებით,
სინათლის ოკეანით დატბორავ ქვეყნიერებას;
შუადღეზეც,
როცა მზრუნველად თავს დასტრიალებ
ყოველ ბალახს,
თითოეულ მღილს, –
იზარდეთ!
იმრავლეთ!
იხარეთ!
იძედნიერეთ!
ყველა ჩვენი ძარღვი შენით ფეთქავს, –
შენით სულდგმულობს მძლავრი მუხაც,
მუმლიც
და ის სიოც,
რომლის ნელი ქროლვაც
მუმლს ღრუბელივით მიდენის!..
და საღამოსაც,
როცა ნელ-ნელა აიკრეფ დადლილ სხივებს,

დაისი სევდიანად გვემშვიდობება
 ფერთა სავერდოგანი ზეიმით...
 ყოველთვის საყვარელი სარ!
 ყოველთვის სასურველი სარ!
 თვალებს დავხუჭავ და...
 ვგრძნობ, როგორ ივსება თავი სინათლით,
 სითბოთი იულინთვება მთელი სხეული...
 რამდენი სიტყვა უძღვნიათ შენთვის,
 რამდენი სიტყვა დაუხარჯავთ შენს ხოტბაში,
 რამდენი ლოცვა აღუგლებიათ შენდამი,
 ყოვლისშემძლესადმი!
 ყველას დიმილით აუყვავდება სახე
 შენი სენებისას,
 ყველა თვითონაც თბება
 შენზე ენამზეობაში, –
 როგორც მე ახლა!
 მაშ, მიიღე მოწყალედ კიდევ ერთი
 ქებათა ქება,
 ოქროსფაფრიანო ლომო!
 ოქროსნაწინავიანო ტუფავ!
 ქმედნიერების კეთილო თვალო!
 სამყაროს მფეთქავო გულო!
 მზეო,
 სიყვარულო!..

**ლექსები მოთხოვისათა კრებულიდან
 “ვემშვიდობები XX საუკუნეს”
 (2005 წ.)**

კარუსელი

ყველას გელით
 ძველთაძველი
 საყვარელი
 კარუსელი:
 აგერ "ლომი" –
 ტახტის მდომი,
 აგერ "მგელი" –
 საძაგელი,
 აგერ "მელი" –
 პუდი გრძელი,
 აგერ "ცხენი" –
 გავასქელი,
 აგერ ყინჩი
 თეთრი "ყანჩა",
 გრძელკისერა
 "სირაქლემა"...
 ყვალა მხეცი
 და ფრინველი
 მოუთმენლად
 მხედარს ელის!
 შემოახტი
 გაუძელი –
 მოგჭიდე
 ორთავ ხელით!
 ისევ ისმის
 ჰანგი ძეელი –
 დატრიალდა

ՃՃ-
ՌՋ-
ՆԵ-
ՀՈ!

Վելովաճօն գրռոն

Ճանապեսուն

տայարա միոտ ցատանցունո,
Ծորուն տուղլո ցալաեցունո...
արյմարյ դաեաբշունո:
պազուղեծոտ մոյարցունո
լուղովրյուն մեօարյունո –
Այլյունս,
լուղունս
լուղունս!

Նապեսուն

Ռաս ուղլուն ցշցունո –
հայությա սյրցունո?
միուն տցալուն ծրուալո,
հուցյուն յժշուրբունո!

Մյմուցընա

ածյիարո դաշյրուն յարո,
եյյուն յշյուրուն յարունա,
յյրաւ յուղուն այրուանյուն,
այարցաբյունս, ածնրուալյուն –
ադրյառ տյայնո յայունա!

Նամտարո

Ցայտից տայնյուն,
Նարմաւուն մեաբյարո:
յըտ յյրաւ մյունյուն
Վարմիւուն մուա-մարո!

1997 վլուն 23 ռյտոմից.
2000 վլուն 3 օանցարո.

Ծայոմասեարա

Րա արուն իյմո ցեռցրյուն?<..
մյ յրտո սացուցացո կլունո ցար...
Ծոյօնա-կլունոն,
մարունյուն,
Սեցուն եյլիյ Վամումյունո –
Սեցուն եմուն,
Սեցուն եյլուն մյայրուն
Ծանսացմլուն մյմոսունո:
ցալասայրելաւ ցամեթյունո կրյելակրյուն
նակրյուն-նայություն-նացլոյչյուն-նացլոյտյուն

შემიკერეს-შემიჯდანეს უხეიროდ და უხეშად
ეს ჩასაცმელი – ჯვალო-სამოსი...
და გიმანჭები, გიგრიხები – გცოდვილობ,
სან გიჯგიმები – გენერალივით გბუხუნებ,
სან გიუნტები – მათხოვარივით გდუდლუნებ,
სან მალაყებს გადავდივარ,
მხიარულად გჭიხვინებ-დავხტივარ,
სან მოთქმით გტირი ჩემს

უბედობა-უთვისტომობას...

და ამას ისე გაკეთებ, რომ მაყურებელს
ცრემლს ვადებ,
ოდონდ სიცილის ცრემლს, არა თანაგრძნობისა.
მე არ მიხარია – სხვები იჭაჭებიან სიცილით,
მე გიცინი – სხვები ტირიან ჩემი საცოდაობით...
სულ საწინააღმდეგოს გაკეთებ იმისა,
რასაც ჩემგან მოელიან:

“გაუმარჯოს! ადლეგრძელოს!” –
იმაზე, გინც დასაგმობ-დასასამარებელია;
“ძირს ყოყლოჩინა, მეტიჩარა!” –
იმაზე, გინც რაღაცას ჭკვიანურს იტყვის...
იფ-იფ, რა კარგია!
რა თავისუფალი ვარ!
შემიძლია, დავტრიალდე,
ვიცეგვო, ვიხტუნო,
ხალხს ჩემი სიმკვირცხლე და მოხერხება
გაჩვენო, –

ნახეთ, რა კოხტა და ყოველთვის
გამარჯვებული ვარ!

ვითომ ვიცინი და ვხარობ – გმასხარაობ...
თან ვფიქრობ:
“რა მაცინებს, არ ვიცი!
სხვის მიერ აშენებულ სახლში გცხოვრობ,
სხვის მოწეულს გჭამ,
სხვის დაწურულ დვინოს გსგამ,
სხვის დაწერილ წიგნებს გაითხულობ”...
დიახ, არცთუ იშვიათად –
ტკივილი მიჯდანავს სახეს ნიღაბს უკან,
ზოგჯერ ბოლმაც გამოერევა,
ერთს გამბობ,
გუნებაში სხვას ვფიქრობ:
“მინისტრს – პანდური!
ჩემს დამჩაგვრელ ბობოლას – ალიყური!
ლამაზ, უგარება ქალს – კოცნა!”...
წარმოსახვით ყველაფრის გაპეტება შეიძლება!
ასე დავწანწალებ, ასე ვმასხარაობ...
და ბოლოს, სიცოცხლის დასასრულს,
როცა ორმოში ჩამიძახებენ,
მიწის დაყრამდე მოვასწრებ
კიდევ დაძახებას:
“ხალხო!
რა კარგია,
რა ლამაზია ცხოვრება!
რა ქეთილია ც!
როგორ ბრდლვიალებს მზე!
რა გემრიელია ჰაერი!
დამიჯერეთ?”...

1990 წლის 3-4 აპრილი.

ნიკოლოზ ბარათაშვილი

ალმაფრენავ, თასით შემსვი,
შთაგონებავ, ლექსზე შემსვი, –
ღრუბლებს ზევით გამაქროლე,
გულის ძერას ამაყოლე...
ამიშალე სულში ზეირთი
და მომხსენი ყველა ტვირთი:
შავმდელვარე მწარე ფიქრი,
უიღბლობის მწვანე ფითრი...
მაგრამ ვაგლახ...
ეს ზმანებები მუნჯი ხელებით
მჯიჯგნიან, მთელვენ შმაგ გახელებით,
მერანს მიკლავენ შუბთა ძერებით...
გულს მიფატრავენ ხანჯალთ წვერებით...
“რა დროს ლექსია, ტკბილი სიმღერა, –
მრუმე დაგრჩავის თავს ბედისწერა, –
გერ გაიხარებ, გერა და გერა!
კეთილ მომავლის... შენ ჯერაც გჯერა?”.
მჯერა!..

1997 წლის 8 ოქტომბერი.

ანარეკლი

სამსახურში მიმეჩქარება –
ერთი-ორი-სამი-ოთხი!
ავადმყოფივით უფერულ დეპემბრის დილას
მაინც ხალისიანად გამოწურავს ზეცა ქუჩაზე,
ჩემს თვალებშიც ჩაიღვენთება
მკრთალი ნათელი
და ეს შუქი და სიცივის ურულა
თითქმის მიმარბენინებს ტროტუარზე –
ერთი-ორი-სამი-ოთხი!
მანქანები კი გიუურად მიჰქრიან ფილაქანზე,
ღრიალით,
მიჯრით
დამდუღრულებივით გარბიან...
ზოგს – ფარები აქეს ჩართული,
ზოგს – უიმისოდაც უჭრის თვალი.
და უცებ...
უცებ პატარა ფინია ძაღლი,
შავი, შავი, უშავესი,
აი, ასეთი, პატარა, პატარა,
ერთი ციდა, მუშტის ტოლა,
დიდთვალა და დიდყურა, –
აცეპვდა მანქანების მსბრბოლავ
ბორბლებს შორის,
თვითონაც ბორბალივით დატრიალდა –
აქეთ ეცა,
იქით ეცა...
გაისმა მუხრუჭების ხრჭიალი,
საბურავების შრიალი
და, რასაკვირველია,
შოფრების გინებაც...
მანქანების რემა გაჩერდა,
ისევ დაიძრა,
ისევ გაჩერდა
და დაიძრა,
ცუგო კი ხტოდა, თავგზაბნეული,
თითქოს უაზროდ ცეკვავდა....

დიახ, ცეკვაგდა, —
 ისე ნატიფად სკუპ-სკუპობდა
 თავისი წვრილი ფეხებით,
 პატარა, შავი ღილებივით თვალებს კი
 სასოწარევეთით აქეთ-იქით აცეცებდა...
 მერე დაგდარგე თვალთაგან ცუგო,
 შავი ცუგო გეღარ გაგარჩიე
 ტალღასავით მოვარდნილ მანქანებში.
 დიდხანს ვიდექი და ველოდი
 მის გამოჩენას...
 არც ტროტუარზე ამოვარდნილა, შეშინებული,
 ვერც ცივ ფილაქანზე დავლანდე
 უსულოდ გართხმული...
 სად გაქრა შავი ცუგო,
 ყურები რომ კოხტად ქქონდა დაცქვეტილი?..
 მერე ისევ განვაგრძე გზა სამსახურისკენ,
 უბებე აღარ გჩქარობდი და უფიქრობდი:
 “ალბათ გაიღო ერთ-ერთი მანქანის კარი,
 გამოყოფილმა თბილმა ხელმა
 ჩაყვინთა
 ცუგოს მრგვალი მუცლის
 ქვეშ,
 თითებმა ნაზად შემოსალტეს,
 ხელისგულმა აიტაცა ცუგრუშელა
 და მანქანის მყუდრო ბუნაგში შეიტაცა...
 წამით დამუხხრუჭებულმა მანქანამ
 სვლა განაგრძო,
 ისევ მდინარესავით უწყვეტი გახდა
 მანქანათა ნაკადი...”.
 ოქენი ხელი ხომ არ იყო ის?..

1979 წლის 19 დეკემბერი.

მიკვირს!

ერთი რამ მიკვირს:
 რატომ არ არსებობს
 სიყვარულისა და სიხარულის სამინისტრო?
 მე მგონი
 (მგონი კი არა, უგჭველად!),
 ეს უნდა იყოს უპირველესი სამინისტრო
 და ყველა სხვა მინისტრი
 მას უნდა მორჩილებდეს!
 მინისტრად კი დადგეს —
 ყველაზე მშრომელი,
 ყველაზე მცოდნე,
 ყველაზე ბრძენი და
 ყველაზე კეთილი და მხიარული!

1992 წლის 11 აპრილი.

საზამთროს გამყიდველის სიმღერა

დიმპიტაური, დამპიტაური,
 შაქარ-საზამთრო — ორი შაური!
 მოდიოთ, გასინჯეთ სუფრის მშვენება —
 ალაზნის ჭალის მზის გახსენება!
 დაჟკრავ დანას და გადიხსნის გულსა,

ნდომით აგივსებს მწყურგალსა სულსა,
ნერწყვით გაგივსებს გამშრალსა პირსა,
გადაგავიწყებს ყოველსა ჭირსა!
თუკი ჩაასვე შეებით ეშგები,
თაფლია, თაფლი – გერ შეეშვები!

1994 წლის 9 სექტემბერი.
1995 წლის 14 მარტი.

ირონიული საუბარი საკუთარ თავთან

სიცოცხლე,
ცხოვრება,
ბედი,
საქმე,
წლები...
გვიან ვწვები.
მაშინაც ოცნებას ვწვდები:
მე – მღილი, ლიფსიტა,
თავნება, თავხედი,
ოცნებაში
გატრიალებ
დედამიწას
ჩემი საჩვენებელი თითის წერზე!
გატრიალებ და გათვალიერებ –
არა როგორც თემურლენგი
ან ნაპოლეონი,
არამედ, როგორც დარვინი,
როგორც ნიუტონი
ან ჯორდანო ბრუნო...
ტრიალებს, ბრუნავს,
ბრუნავს, ტრიალებს,
მილიონებს ბადებს,
მილიონებს ატიალებს...
მე კი რა მაქეს საქმე?
დილით ავასწრებ ტოლებს,
სიმღერას დაგასწრებ ტოროლებს
და მოლზე ფეხში შველი გავივლი...
გავივლი გალაპტიონივით
და ვიფიქრებ გალაქტიკაზე...
მერე აღმომხდება ყივილი:
“რა დამაზია სიცილი!..”.
მერე აღმომხდება კივილი:
“რა ძნელია ტკივილზე დუმილი!..
ტკივილი კი ქვეჭნად ბეგრია...
შენ კი გადაჰყევი მასხარაობას,
რადაც სისულელეები გიწერია,
გელარ გაუქცი ცრუ რაობას...”.

1990 წლის 25 აპრილი.
1991 წლის 16 აგვისტო.

წვიმის სიმღერა

მე წვიმა გარ!
გესმის ჩემი სიმღერა?
წკაპ-
წკაპ- წკაპ!

წკუპ!
გადავივლი-გადავირბენ
სველი ფეხების ტყაპუნით –
ქედებს, ტყა-ველს,
ქუჩებს, სახურავებს;
ხეებს უბეებში შევუძვრები,
გადავამუქებ მტვრიან შარებს,
მბრწყინავ მარგალიტებს
გაგაბნებ
ბალახებში...

წვე-
თი
წვე-
თავს:
წვი-
მა!

წვი-
მა!

წქაპ-
წკუპ!
მხიარულად დავგლიჯინობ
სან – იქ,
სან – აქ,
გცეპვავ, ვმდერი, ვლადობ!..
თუმცა ზოგჯერ ჩაფიქრებულიც ვარ,
საქმიანად ვხტუნავ;
სან კი – გადარეული ვარ,
გიუივით მოვარდნილი,
ქართან დამმობილებული,
ქარაშოტთან ხელიხელჩაკიდებული;
დავეტაპები ყველაფერს –
მიწას,

ხეს,
სახურავს...
ლიახ, ზოგჯერ ნაზად გაბმული ნანინა ვარ,
ზოგჯერ – ჯაზ-ბანდის ღრიალი...
სან – თავშეუგებელად

გძისპისებ და გცეპვავ,
სან – თითისწვერებზე მოვიპარები...
ზოგჯერ ნაღვლიანი, უიმედო და
სასოწარევეთილიც ვარ,
წყნარად ვიცრები ცის საცერში, –
თვალებს გაგიწყალებთ,
გულებს გაგიწვრილებთ;
უფრო ხშირად კი – აღტაცებას მოგგვრით
ჩემი სილამაზით...
მიწასაც უხარია – სალბუნად დაგედები,
ჰაერსაც უხარია – სიგრილეში
შვება ეძლევა ყოველივეს!..

. შ. ზოგჯერ წვიმა ისე მოგენატრება,
რომ ასეთ ლექსს დაგაწერინებს...

1990 წლის 16 ივლისი.
1991 წლის 13 აგვისტო.

წუთისოფლის წისქვილის დოლაბი

ბრუნავს წუთისოფლის წისქვილის დოლაბი!
ფქვავს და ფქვავს დაუსრულებლად –

დიდსაც და პატარასაც,
მდიდარსაც და უქონელსაც,
ბრალიანს და უბრალოსაც,
ჯანმრთელსაც და ავადმყოფსაც...
ტრიალებს წუთისოფლის დოლაბი,
კაცი რა არის მისთვის, –
სახელმწიფოებსაც კი დაუქვავს ზოგჯერ,
ისე წვრილად ჩამოვქვაგს,
რომ მათი ხსენებალა რჩება მხოლოდ,
ისიც – ისტორიის სახელმძღვანელოებში...
ან გახუნებული ეტრატები
და გაცვეთილი ქვები
მუზეუმთა ვიტრინებში...
დაულლელად ბრუნავს
წუთისოფლის დოლაბი –
უქვავს და უქვავს,
უქვავს დაულლელად...

1992

ლექსები რომანიდან “ჭადარდიდი” (2006 წ.)

ქარი

- მიპქრის ჩქარი ქარი-ქალი:
თმაგაშლილი, გაჩერილი,
ანჩხლი ქალი-ნალვერდალი,
სან – სისინა, სან – მკივანა...
კაბის კალთას აფრიალებს,
ღრუბლის ფარას გამორეკავს,
მთებს მსწრაფლ გადააფრინდება,
ველო კვიცივით გადაირბენს...
- აბა, რას აშბობ, ქარი – კაცია:
დაბანცალებს, აწყდება აქეთ-იქით,
ედება მთგრალივით ღობე-ყორეს
და ბდავის თუ მდერის – გერც გაიგებ!

1993

გყიდი დღეს!

- გყიდი დღეს,
აი, ამ დღეგანდელ დილას –
უშნოდ მოუამულს, მოლრუბლულს, ქარიანს...
დიახ, გყიდი!
უგემური დღეა –
აღარც გასეირნება მოგინდება,
ჯერ კიდევ გაუფოთლავხეებიან ბაღში,
აღარც მეგობართან წასასვლელად
მიგიწევს გული,
და არც ლხინი მოგენატრება
ამხანაგებთან ერთად...
დაჯდები, წაიგითხავ რამდენიმე ფურცელს –
ყველა წიგნი უმარილო გეჩვენება,

უდიმდამო გადაცემებია ტელევიზორშიც –
ნაძალადევად იდიმებიან დიქტორები,
მუსიკაც თვლებას თუ მოგგვრის...
შენც რომ წაუძინო?
ფუი ეშმაქს! მაშ დამე
რისთვის არის გაჩენილი?
არა, ეს დღე უგველად გაყიდვის დირსია –
გვიდი, ხალხო! იაფად შეველევა!..
– რას ამბობ, კაცო, დღის გაყიდვა
როგორ შეიძლება?
ეგ როგორ იფიქრე, შე უაზროვ, შენა!
თუნდაც – დღევანდელი დღისა,
ან თუნდაც – ამ დღეზე
ბევრად უარესისაც კი!
ყოველი დღე – სიმდიდრეა!
სიმდიდრეა, განუზომელი და აუწონავი,
ოღონდ უბედურება ისაა,
შენ არ იცი მისი ჭეშმარიტი ფასი!
შეიცან მისი დირსება და მოიხმარე!
მხოლოდ შენზეა დამოკიდებული
მისი შეფასება!
და დაფასება!
და შენ გინდა, ის გაყიდო?..
თუნდაც მილიონად?
აი, ეს დღე – სამუდამოდ დაკარგო,
ამოშალო შენი ცხოვრებიდან?
უგუნურო!..
კარგად დაფიქრდი!..
დღის განმავლობაში
რამდენი ფიქრი მოგეძალება,
რამდენი აზრი აპულდება თავში,
რამდენ რასმე ნახავ თვალგასახარს!
რამდენ ადამიანს გაულიმებ,
რამდენს ეტყვი გამარჯობას!
რამდენ საქმეს მოათავებ
ან თუნდაც დაიწყებ
(შრომას ხომ არ გაურბისარ?), –
თუნდაც შინიდან არ გახვიდე
და ფანჯარაშიც კი არ გაიხედო!
გინდაც შინ მარტო იყო,
არავინ გყავდეს დამლაპარაკებელი, –
რამდენ რამეს გაისხენებ,
რამდენ გინმეს
წარმოდგენით გაესაუბრები
ან თუნდაც გაეპაექრები!
მაშ, გაახილე თვალები!
გაიმახვილე გონება
და დააფასე ეს დღე!
დააფასე ყოველი სხვა დღეც!..

ხელი

ხელი – ყოველის შემქმნელი,
ხელი – ხვალის წამშლელი!
ხელი – მავლელი,
ხელი – მხსნელი,
ხელი – ცომის მზელი,
ხელი – მჭამელი,
ხელი – მჭედელი,
ხელი – მწყალობელი,

ხელი — მწვალებელი,
 ხელი — ძარღვიანი, ხმელი,
 ხელი — ყანის მშველი,
 ხელი — ლექსის მწერი,
 ხელი — ჩუქურთმის მჯრელი,
 ხელი — საფლავის მოხრელი,
 ხელი — ხუთი სანთელი:
 გელი —
 გაფანტოს ბნელი!

1996

ბუსართან

მიყვარს ცეცხლის ყურება —
 და ალის დალალების
 ცეცხლოვანი თამაში,
 ხელ-ფეხის გახურება...

ბუსრის მომსახურება:
 როცა დონე ეცლება,
 ალის წითელ ხახაში
 შეშის ჩაჩუჩხურება!

1989 წლის 23 იანვარი.

* * *

ზამთარო, თეთრო ყვავილო,
 გადაპენტილო მთა-ბარო,
 ცივი სინათლით აქსილო, —
 მანატრებ ზაფხულს მარად!

ზაფხულო, ფუნჯით ხატულო,
 მწვანედ, ყვითლად და წითლად,
 ცისარტყელაო, მაცდურო,
 ზამთარს მანატრებ თბილად!

1988 წლის 1 დეკემბერი.

დღეთა ნადირობა ადამიანზე

გარბიან დღენი —
 სულსწრაფნი,
 მალნი,
 ჩასაფრებულნი —
 ადამიანზე მონადირენი...
 ჩემი ლექსი-ფიქრი
 აგაზასავით გაიზმორება,
 ალეგორიების ცეცხლოვან
 თვალებს დააკვესებს,
 საჭი აზრისადმი ჯანყის ბალანი აეშლება,
 ბანალობის მიწას ბრჭყალით მოფხოჭნის...
 ერთი აიმართება,
 დარდის ხის ხორქლიან ტანს
 ფიცხლად აირბენს
 და ოცნების მოქანავე კენწეროზე მოექცევა!..
 იქ ბრაზიან ტორს გაიწევს —

ცარიელ ჰაერშია გამოკიდებული თურმე...
 სულ ტყუილი ყოფილა შენი ძალისხმევა!
 ფიქრი –
 გაუხედნავი ძვიცი,
 ისევ აწყდება აქეთ-იქით...
 ვიცი –
 სან უსასოობის ხრამს გადაახტება,
 და ხდება –
 ზოგჯერ იმედის ხიდზე წაიფორხილებს...
 ხანაც –
 აიყრის პირობითობის ბორკილებს,
 სიხარულის გუნდად დაგორდება
 და მერე –
 აღმაფრენის მწვერვალზე ავარდება,
 მერე –
 სიძულვილის ცეცხლით გარვარდება,
 ხან –
 სიყვარულის მდინარეში ატივტივდება,
 დატრიალდება
 და
 თავ-ბრუ-დახ-ვე-უ-ლი,
 გარშემო ვეღარაფერს ამჩნევს –
 ფერად-ფერადი ლამაზი ბუშტების გარდა,
 საყვარელი სახეების გარდა,
 ყვავილების
 და
 გარსკვლავების გარდა...
 და,
 ბოლოს,
 დაეშება ფარდა –
 ფიქრი წამიერად
 ერთ წერტილში თავმოიყრება,
 აფეთქდება,
 ჩაქრება –
 გაქრება...
 თითქოს გამორთესო ტელეგიზორი....
 გარბიან დღენი –
 სულსწრაფნი,
 მალინი,
 ჩასაფრებულნი,
 ადამიანზე მონადირენი.
 დიახ, გამოცდილი მონადირენი ფრიად, –
 მათ ვერავინ გადაურჩება!
 ხან სიხარულის ნაჭერს გადმოუგდებენ
 ადამიანს მისატყუებლად,
 ხან,
 გულგრილობით შენიდბულნი,
 განურჩევლობის ფარქვეშ
 მალავენ მომაკვდინებელ ცელს –
 კარგად წამახულს, მჭრელს,
 სიბნელეშიც რომ კაშკაშად ელავს
 და
 ხდება ხოლმე –
 სამუდამოდ უშავებენ მზეს ზოგიერთს...
 ამ განწირულთა სიაში –
 დრო გიწევს და დღე მოვა
 (თუ დამე – სულ ერთი არ არის?)
 და შენც აუცილებლად შეგიტანენ...
 ამით დასრულდება დღეთა ნადირობა,
 დიახ, დასრულდება,
 მაგრამ მხოლოდ შენზე,

რადგან კვლავ მრავალნი რჩებიან
 შენაირნი,
 რომელთა რიგიც
 მოდის
 ან
 მოვა –
 აუცილებლად...
 უსასრულოდ გრძელდება
 დღეთა ნადირობა ადამიანზე,
 ადამიანზე – თოვლის ფიფქზე...

1988 წლის 20 ივლისი,
 1990 წლის 20 თებერვალი.

წუთისოფელი

გავახილე თვალი ფრთხილად –
 თეორად ბოლაგს ნისლის ფთილა...
 და აგთრინდი კვიცზე ცქიტად –
 დილა.

შუბის ტარზე აელვარდა
 შუქურა – მზე, რომ მიყვარდა...
 შურდულივით მივქრით მარდად –
 შუადღე.

შენელდა რბოლა საამო,
 დაეშვი, ჩემო ალამო...
 ნაცრისფერია გარემო –
 საღამო.

ხმა აღარ აქვს დადლილ ზარებს,
 აღარც ნაპერწერალი – ნალებს...
 მალე გაგიხურავ კარებს –
 ღამე...

ლექსები რომანიდან “ნიკო ფიროსმანაშვილი”

ჩანახატიდან “ფიროსმანის მონატრება”

1.
 მირბის მდინარე,
 ტრიალებს ჩარხი, –
 ფუთფუთებს ხალხი
 მხატვრის წინარე!

2.
 ხელში – ყანწი,
 აი – კაცი!
 ხელში – სანთელი!
 სულში – ნათელი!

3.
 ახლო მოიწიე,

ყანწი აწიე –
 სადღეგრძელო შეგვაწიე!
 ქარვისფერი კახური –
 შეგვახურებს!
 ტფილისური
 თბილი პური –
 ლაგაში,
 ჩაგაწოთ
 საფერავში:
 ხსოვნა იყოს
 ხალასი
 ნიკალასი!

1998

* * *

ქარო, ნუ ქრი –
 დააყენე ეგ ფრთები,
 გულო, ნუ თრთი –
 დარდს ნუ ეჭმევინები!
 ნუ კანკალებ,
 ხელო, ასწიე ჯამი,
 დავაპეტროთ
 ჩვენი ჭმუნგა და ჯავრი
 წმინდა საფლავს
 წვეთ-
 წვეთად...

2005 წლის 21 სექტემბერი,
 თბილისი.

შაირები რომანიდან “გულადი მაწანწალა” (1995 წ.)

ჭიდაობას რომ მიპირებ,
 მუხლი აგკანკალებია, –
 შენისთანა ბიჭბუჭები
 ბევრი მიჭანჭყარებია!

ეგრე რატომ შემაშინე,
 დამაკარგვინე ფერიო,
 პილპილა სიტყვა ამოგცხო,
 იგლიჯო თმა და წვერიო!

ბიჭო, რას მეჭიდავები,
 ჭკუა სად დაგითესია,
 თუ არ შემეშვი, მიგტყეპავ,
 როგორც რიგი და წესია!

ბაღჩაშია გადვიხედე,
 დავინახე შენი დინგი,
 ყურებით რომ დაგიჭირე,
 ტყუპ-ტყუპადა ჰყარე ტლინე!

ბიჭო, თუ არ დაჭკვიანდი,
გამომტყუებ ქარგ სილაქსა,
ისე გაგიხდი საქმესა,
კბილებით სცრიდე სილასა!

ოჩან ჩოჩრით მიჩაქჩაქობ,
გგონია – ბედაურიო,
რა მაგარი მოლექსე ხარ,
იცოდე, მომელავს შურიო!

ბიჭო, თავი დამანებე,
ვეფხვთან რა გინდა კატასა,
შენ რომ ერთ შაირს მალირსებ,
პასუხად გესგრი ათასსა!

სამი სიტყვა გუშინ გითხარ,
სამიც დღესა – გახდა ექვსი.
შენთან ვერა გავყიდე რა,
ვერც შაირი, ვერცა ლექსი!

რამ გაგხადა კომშის ფერი,
ეგრე შენ რამ შეგაშინა?
ერთნაირად ადავდავდით,
მურა – გარეთ, შენ კი – შინა!

გაგჭირვებია, დათაო,
შენი შემყურე ტირისა.
შენს სიტყვა-პასუხს აქებენ,
როგორც რო ყროყინს ვირისა!

ჩემს მოქიშპეს შევუკაზმე
გუზიანი, კოჭლი ტურა.
შევაჯინე, გააჭენა, –
ცხენი თუ ეგონა ურა,
შევდართში ველარ იგარგა,
თავდაღმართში გაახურა!

ბეჩავო, ეს რა მოგსვლია:
მაღანი გამოგელია,
ისე მოგიკუპრავ პირსა,
როგორც რო ცხვარსა მგელია!

ვირსა, ბიჭო, რით სჯობიხარ,
მე თუ მკითხავ, არაფრითა,
ორთავ გიყვართ ტლინკო ყრაი
და ყროყინი დიდი ხმითა!

ლმერთმა შენთვის გაიმეტა
ცოტა ჭბუა, დიდი ყური.
ხიდისთავს შაირი გტყორცნე, –
მცხეთას მოგივიდა გული!

ლიახვი ადიდებულა,
მოაქანებს ტალღებსაო,
შენი ქეციანი თავი
არ გივარგა სალექსაოდ!

ბაღჩაშია გადვიხედე,
დასდევდი ხარაბუზასა,
ტვინი როგორ გაგიწყალდა, –
ვერ არჩევ ქარგს და ცუდასა!

ეგ შაირი ვინ გასწავლა,
ვინ მოგცა ხელში ფანდური,
ჩემისთანა მოლექსისგან
გეპუთგნის კარგი პანდური!

ყვავო, ყვავო, ყვანჩალაო,
რათა ხარ მაჩანჩალაო,
რა გაშაირებს, გეპუთგნის
პურის მაგივრად – ჩალაო!

შენ ლექსის რა გაგებება,
მაინც ამბობ, კარგი ვარო!
გიჯობს, თავი დამანებო,
თუ არ გინდა, ჩაისვარო!

ყელაფერი მიღი-მოდის,
ერთხელ კაციც დაბერდება.
შენს გახვრეტილ გოგრაშია
ტვინი როგორ გაჩერდება!

საცრით წყალი გიზიდია,
ჭერაზედ იყავი ავადა.
ნეტავი რა გელექსება –
საქმე მიგიდის შავადა!

შაირობა ვინ გასწავლა,
ვინ ჩადგა ცოდვაში ფეხი.
ჩემთან ქიშპობას გერჩივნოს
ფეხესალაგში სტუცო ფეხი!

აქამდე რომ დავლავებდი,
თურმე დვინო გწყურებია,
შენნაირი მეშაირე
ბეგრი გამიცურებია.

შენს შაირზე მეცინება ძალიან,
შენ განაგრძე, მე კი არა მცალია!

ლექსები ზღაპრებიდან

ზღაპრიდან “ბედნიერი ფამფალეთი”

1.

პეი გიდი, ზღაპრებს გყიდი!
მომისმინეთ, ნუ გაქვთ რიდი!
ერთი ზნე მჭირს საკვირველი:
თუ რამე მაქვს მე საოქმელი –
თითქოს ვიყო გიუი-ხელი,
არ დამრჩება დაუფქველი!
ბოლოც არის საშინელი:
ყველამ გამოიდო ხელი –
ცემა-ტყება ხვავრიელი!
არსაით არის საშველი,
არვინ არის ჩემი მსსნელი!
ასჯერ მაინც დავთქვი შვებით, –

სიმართლის თქმას შევეშვები!
 და ქოჩინიდან ერთი ღერი
 სამახსოვროდ დავიძერი!
 და თითქოს ქოჩორი მშვენი
 იყო ჩემი გადამრჩენი...
 მაგრამ გამოხდება ხანი,
 ძველს ვერ ვიშლი მე, ღმერთმანი, –
 მახარე ვარ ისევ ძველი,
 მოქილიბე, მართლის მთქმელი –
 არა შეჯდა ხესა მწყერი,
 თუნდაც ასჯერ გაუწყერი!
 ისევ ვიძრობ თმის ახალ ღერს, –
 სიმართლის თქმა ძვირად მიღირს!
 მოლაქლაქევ, რას ველოდი?
 საბოლოოდ გავმელოტდი!

2.

გოდორთ გოდორავ, თქვენი დარბაზი
 ტაქიმასხრულად ყირას გადადის:
 ქვეფნის პამპულა, ცეტი, ჯამბაზი –
 ნალდად ნალრძობი ტვინი ათასი!
 ამ სასახლეში რაღას მიწვევდით?
 ნეტავ საღ მოველ – თქვენთან საღ მოვალ!
 მანჭვა-გრეხაში როგორ მოგწვდებით,
 გაჩუმებულიც იმიტომა ვარ!

3.

მათქმევინეთ კიდევ სიტყვა...
 ღმერთმა დაგაბერტყათ კალთა –
 ტურფა თაიგულის ხილვა
 აქ შეპრებილ შერევილთა!
 მათთან ვჩანვარ მაჩანჩალა,
 დაჩაგრულად ვიგრძენ თავი!
 მეტი აღარ არის ძალა –
 გტოვებთ, კეთილად იყავით!..

4.

გუდასტვირო, თაფლზე ტკბილო,
 სხვებსაც უნდა გავუმხილო
 ერთი მცირე საიდუმლო,
 ვინძლო დიდად არ გაგვეიძლონ:
 ჩვენ საქმე გვაქვს სასახელო –
 გავიტანოთ უნდა ლელო;
 შენი პანგით, ჩემი სიტყვით
 ძარღვის გაწყვეტამდე ვიძრძვით,
 ბორტება რომ გავთელოთ
 და სიცილით გამოვცელოთ,
 ვისაც დაუკარგავს რიდი –
 მოძალადე, ხარბი, ფლიდი!
 რომ მებახით მუქთახორას,
 მე ტანჯულის ქუდი მხურავს!
 წამძღვარო წინ კეთილი,
 სცადეთ, თუ არის ადვილი!

5.

თურმე მე რომ დავიბადე,
 მთლად არ ვიქენ განაწირი, –
 გუდასტვირიც თან რომ დამყვა,
 საქმე იყო გასაკვირი!
 იმის შემდეგ ამეკიდა,
 არ მცილდება როგორც ჭირი,

ხან – ცეტია, ხან – ჭკვიანი,
ხან – იცინის, ხანაც – ტირის.
აგადა გარ – წამალია,
ლხინშიც ერთად გვიდგას ძირი,
როცა მციგა – ბუხარია,
როცა მცხელა – სიო გრილი,
უდაბნოში წყარო არის
ჩემი კოხტა გუდასტვირი.
ახლაც ღმერთი არ გაგეწირავს,
ერთად გამარჯვებით გივლით!

6.

ოდელია-დელია, ეს დამე რა ბნელია,
ბნელია და გრძელია, ძნელი გასავლელია;
ადგილად სათქმელია, ქვეყანა რომ ჭრელია,
იქნებ სხვაგან გველიან, დავლაშქროთ მთა-ველია!

7.

დილით – ტორტი, შუადლეს – ტორტი,
საღამოს მოგეცეს ლხენა!
დიდი ტორტით პირს მიგლესენ:
“ტუჩებზეც წაისვი ენა!”,
პირი დიდზე დაალეო,
არ გაივლო გულში წყენა,
ტორტთქლეფია მივატოვე,
არ დამჭირდა დიდი ხევწნა!

8.

აბა, გოგნი-გოგნი-გოგნი,
იყოს ყველას გასაგონი! –
ყენი რომ მობრძანდება,
აუტყდება მუცლის გვრემა!
გზა უტიეთ ნება-ნება,
თუ არ მოგენატრათ ცემა!
რა ცხვარიგით მომაჩერდი –
გეფხანება ნალდად უერდი!
განზე მიღექ, საყვარელო,
ვინძლო სახრით აგაჭრელო!
გოჭივით გაჭყვირებ მალე,
სახრეა შენი წამალი!
უპატრონო ინდაურო,
კანჭი უნდა გაგიხურო!
დაგიღია ფართედ ხახა,
ვინ ყოფილა ეს დვთის გლახა!
აბა – იქით, აბა – აქეთ,
გზა მოგვეცი, ვირო, ზაქო!
გაიწიე იქით, დორო,
თუ არ გინდა, გაგაგორო!
დაჩერჩეტობ ბატივითა,
თავს გაგიხეთქ ქვახივითა!
მიდი-მოდი, მიდი-მოდი,
მოგცხებ, აღარც გეტყვი ბოდიშს!
არ გქონია ჩემი ხათრი,
აგაცეკვო უნდა სახრით!
რადა ახლა ითვლი ბუზებს,
ნახე, შუბლში თუ არ გდრუზე!
თუ არ შეიცვალე ნირი,
დაგინაყო უნდა ცხვირი!
გაფუტულო, აბა, ჩქარა,
გზა უტიე, მეტიჩარავ!

გაბერილო, აბა, მალე,
ყენს გზიდან გაეცალე!
სედავ, ყენს ახრჩობს ბრაზი,
მიღექ, სანამ ხარ ლამაზი!

9.

ერთი-ორი! ერთი-ორი!
აბა, ერთად!
თხაბერიკავ, რქით ერჩოლე, —
გეშო წვერების ცანცარი!
ღორბერიკავ, დინგით ჩქარა!
ყოჩივით ხომ ხარ, ყაჩადო!
აბა, ბიჭებო, ყოჩადად!
კურდელელო, ნუ იჯგიმები,
რა აგიტყდა კურქვეშ ფხანა!
ძალლბერიკავ, კბილი გაჟკარ!
მელავ, კუდს ნუ ათამაშებ!
მგელო, კბილს ნუ აპრაჭუნებ!
დათვბერიკავ, იღრიალე!
ყველამ ერთად შემოვმახოთ,
ნეტავ ღიპი დავძრათ მალე!

10.

ხალხო, დდეს ამდენი ცეტი
ერთად ნეტავ რამ შეგყარათ?
ოუ ყველას დაგესხათ რეტი —
ფქხზე გედარ დგახართ მყარად?
შლეგიანივით დახტიხართ
და მალაყებს გადადიხართ,
გამაყრუებლად ხარხარებთ
და სიცილის ღმერთს ახარებთ!
გედარავის გედარა გცნობთ,
იკვანწებით, ლაღობთ, ანცობთ!
და იმას კი არად აგდებთ,
ამით ყენს რომ აპრაზებთ!
იცოდეთ, იგი ვერ აიტანს
ქირქილ-ხორხოცს და სხვას მისთანს!
ვინც იქცევა სამრახისად,
ყენი სჯის საკადრისად!

11.

აბა, ჩემო კეთილებო,
აბა, ჩემო ლამაზებო!
ჯიბეს გაიკარით ხელი,
თქვენგან შესაწირავს ველი —
მოწყალე გულით მოძღვნილსა
ტკბილეულსა, ლვინოს, ხილსა,
თაფლსა, კაპალსა და თხილსა,
ერბო-კარაქსა და ყველსა —
ყველაფერსა უშურველსა!
კეთილ საქმეს მოვახმაროთ,
აგაღმყოფებს წამლად ვარგოთ,
დაგრდომილებს — ყავარჯენად,
მშივრებსაც მიეცეთ ლხენა!
არ გამოგვრჩეს ჩენი თავიც:
რაც დაგვრჩება სასუსნავი,
მდინარისპირს დავამდეროთ,
ავირჩიოთ კარგი ჩერო!

12.

დიმპიტაური-დამპიტაური,

სიმართლეს გეტშვი — მომეც შაური!
 ყენო, ცოდვა გწეურია განა —
 თავისუფლება მისცე ქვეყანას?
 წარმოიდგინე საშინელება:
 ყველა — თავერძი, ყველა — თავნება!
 ყველა საქუთარ ბედის პატრონი,
 ყველა — დიდგულა, ყველა — ბატონი!
 გადაჟყვებიან კერძთა კეთებას:
 ერთი ლობიოთ გაიბერება,
 მეორე — მწვადით დაითუთქავს პირს,
 ეს არჩევს ნამცხვარს, ის კი — ხაჭაპურს,
 ამას სურს ტოლმა, იმას კი ხარჩო!
 ეჭ, ლამის არის ნერწყემა დაგახრჩოს!
 სჯობს, უპატრონო ხალხსა გულადად,
 ძველებურადა, ჩვენებურადა!
 ხალხი თავნება, დიდი ბავშვია,
 კარგადაც ვიცი, ახლა რაც შია!
 შია სილაქი, ზედაც ჭიტლაყი,
 არ უნდა ამას ყიყინ-ლაქლაქი!
 დიდი ხანია, მობეზრდათ ტორტი?
 გავაძლოთ სახრით, იგემონ შოლტი!

13.

ვაი-ვუი, ვაი-ვუი!
 სიმწრისაგან ლამის ვემუით!
 დავიგსეთ და დავიღუპეთ —
 ამომშრალა თურმე წუმპე!
 ახლა რალა გვეშველება —
 მზე ხარობს ცეცხლისთვალება!
 ლამის დაგვაჭრეს ხელები —
 გადაშენდნენ წურბელები!
 ერთთავად ვართ დაზაფრული —
 ვინ წაგვართვას აწი ფული!
 წამივიდეს ლამის გული —
 ნუთუ დადგა გაზაფხული?!

14.

ერთი რამე დამიჯერე,
 გეგედრები, მუხლმოყრილი, —
 საჩუქარი შეიფერე
 და შეირგე ტბილი ძილი:
 ჭიხინიას მოაჯექი
 სიზმრად, მხოლოდ ოცნებაში —
 ნეკნებს სახრით დაგითვლიან,
 არ არის საშენო რაში!

15.

დიდბერიკავ, პერი, პერი!
 მოახსენე ხალხს სიმღერით,
 სიკვდილს როგორ გადაურჩი,
 როს გიუმაჟა იყო ურჩი.
 ერთხელ სრულიად შემთხვევით,
 ალბათ განგების შეწევნით,
 გიუმაჟა მეფის რემაში
 გაერია ძოვით მაშინ.
 გაანჩხლდა ტუტუცი მეხრე,
 მომიღერა ბრაზით სახრე,
 ცოფიანი დორბლი პყარა
 მთელი ქვეყანა შეჰყარა!
 “როგორ გაბედე, ჯაგლაგმა,
 ვიღაც მათხოვრის ულაყმა —

ჩემს ცხენებთან ძოვოს გვერდით,
უნდა გაწყევლინო ბედი!”.
რა თქმა უნდა, დამიჭირეს,
ზურგს შოლტი გადამიჭირეს,
მერე ესეც არ მაკმარეს,
ერთი კვირით ამიქრძალეს
ყოველგვრი ტორტის ჭამა –
ეს კი ჩემთვის იყო დრამა!
ლმერთს მაღლობა მოგახსენე –
რაც მე მაშინ დავისგენე!

16.

ამ ტორტებისგან გამწყდარი ხალხი,
თანაგრძნობისა ლირისა განა?
ძალად კვდებიან, ადგსილნი ზრახვით –
ლაფით მოთხვარონ ჩვენი ქვეყანა!

17.

ყველგან დაწანწალებს, ნამუსგარეცხილი,
ყველას უბოდიშოდ ეჩირება თვალში.
მისგან ეს ქვეყანა ტირის თვალდათხრილი,
თვითონ, ქმაყოფილი, ლალობს მთა და ბარში.

18.

თვალდაგსილო, მომჩვარულო,
როგორ გიდგას ტანში სული?
არ გიშველს არაფერი,
გინაც მამაზეცერი
ჩამოვიდეს ციდან ქვევით
და, ლვთიურ ძალის შეწევნით,
შენ განჯლრიოს უმოწყალოდ –
პურს ვერა ჭამ, სამართალო!

19.

რა კარგი არის სიმართლე –
ბნელზე იძახის სინათლეს!
სიმდიდრე მასთან ნეტარებს
და მრუდე გზებით ატარებს!

20.

ფული და სიბრძნე ერთია,
ერთია სიბრძნე და ფული!
საგსე ქისა რომ დმერთია,
უფულო კაცია ნული!

21.

გაუმარჯოს დაპირებას,
ლამაზი ბუშტია საპნის!
სიტყვას – არ აქვს ნაპირები,
მოთმინებას გვაჩვევს – საქმით!

22.

ჭამის ტომარა, დიდად ქებული
და გემრიელად ჩაგოდრებული!
როგორ უხდება ბეგრი ორდენი
შოკოლადისა! თანაც – რამდენი!
ორდენთ სიმბიმე რად არ აღონებს?
მიტომ, რომ მათით მუცელს აღორებს!
თუნდ დღეში ასი ორდენი მისცენ,
გაუჭირებლად შესანსლავს – მყისვე!

23.

არ უნდა ხაზი და ლარი –
ნავსია ყველა გამსდარი!
ბრძანებას ვასრულებ ხელად,
თუნდ გავხდები სპილოს ხელა!

24.

მეც რომ არ ვიცი, ვინა ვარ?
მაჩანჩალასთან – წინა ვარ!
ქონდრისკაცთან – ახმახი ვარ,
კარგი საქმის ჩახმახი ვარ!
მამაძაღლისთვის ვარ მახე,
არ მიყვარს ტყვილად ტრაბახი!
ზოგჯერ მართლის თქმასაც ვბედავ,
სულ ესა ვარ, რასაც მხედავ!

25.

გამარჯობა, ჩემო ცხვირო,
სანაქებოდ გამოზრდილო!
რამ გაგიტუშა სიგრძეში,
მეც გამახდე, მომეც გეში, –
შემომხედვე კაცს დაგვალულს,
ბაჯაჯლუნას, კრუხის პალოს!
წამალს ზრდისა მაზიარე,
შენ დამიამებ იარებს...
სანაცვლოდ კი, ჩემო კარგო,
ამაგს შენ არ დაგიკარგავ!
გულის ფანცქალით ხსნას ველი,
თანახმა ხარ? დაპა ხელი!

26.

ქატო ვნახე, ფქვილი ვერა,
ამიტომ შევწყვიტე წერა...
ქატო – იქა, ფქვილი – აქა,
ჯადო – იქა, ჩიტი – აქა.
ჩიტი ჩვენთან მოფრინდება,
ახალ ზღაპარს დაგვპირდება...

1972

“იტალიური ზღაპრიდან”

1.

დროსტარების ჩვენ ვართ მონა,
ლხინი ლმერთმა მოიგონა!

2.

ამქვეყნად ხომ რა არ ხდება, –
ყმელაფერს გონი გასწვდება?

3.

კარლო გოცი გახლავთ ერთი,
მეორე – კარლო გოლდონი;
ორიგეს გაუწყრა ლმერთი, –
დაიწვას მტრობის მომგონი!

4.

როცა წინ გზა გიდევს გრძელი, –
დროზე ადექ, რაღას ელი!..

5.

მოდი, უყურე —
ნაპოლის კურე!
ტქბილი სიმღერა
და გულის ძევრა!

6.

გადაგეშვათ წყალში მარდად, —
გადგიქცევით წამში ბალდად!

7.

სიბერე ვინ მოიგონა, —
არ ჰქონია საღი გონი!

8.

მალე მოგბეზრდება ამოჩემებული, —
გინდაც ლამაზი და დიდად ქებული!

9.

მოქიშპეთა შერიგება —
ჭეშმარიტად არის შვება!

10.

გვარით ხარ წარჩინებული? —
იყავ სხვა მხრივაც ქებული!

11.

ვარ ლამაზი,
თანაც ნაზი,
როგორც შველი, —
ჩემთან მოვა
ვინც პირველი,
მას ერგება
კოცნა მწველი!

12.

შორს განდევნე ბოლმა, —
საქმე წაგა წალმა!

13.

ბებერი ვარ —
და ბრძენი ვარ!

14.

გენეციას ვზომავ მზერით, —
მავიწყდება ყველაფერი!

15.

ამ ბაგირზე ვისეირნოთ, —
საქმე არის სასეირო!

16.

მოთმინება — განძია, —
მრავალ მიზანს მაწია!

17.

მოგესალმები, ზღვაო, —
რა შეგედრება სხვაო!

18.

უცხო ქვეყნის ძლევამოსილ დამხობას,
მირჩევნია ერთი კარგი ხუმრობა!

19.

გუადალკვივირი, გუადალკვივირი, –
მიხტის, მიჭენაობს, მხიარულად ყვირის!

20.

გინდა, იპყრო ზღვა და სმელი? –
გაანძრიო უნდა ხელი!

21.

ქალები – ტურფა ყვავილებია,
ქვეყნიერება – წარმტაცი მდელო!
რომ არ გიმღეროთ, არ შემიძლია,
ლამაზმანებო, გულისა მკვლელნო!

22.

ორი კამპანილე,
კოხტად დავაწყვილეთ!
მეტი რაღა გვინდა?
წანწალი მოგგწყინდა, –
გვეყო, რაც გვაწვალე!
ოლე!

23.

ზღაპარში კი არა, ცხადში –
ორი კარლოს კარადაში
ერთად ყოფნა მეგობრულად
გაგრძელდება უსასრულოდ...
ტაში, ტაში!..

1999

ლექსები “ლუმელის ზღაპრიდან“

1.

მიყვარს ყველა
გრძნობით წრფელით –
მუხა, რცხილა
და წიფელი!
მე, ღუმელი,
ტრფობით მწველით
გხრუპავ ალით,
მოუთმენლით:
ცაცხეს და თელას –
გელი, გელი!

2.

სურათია საკვირველი:
დაივიწყეს მტრობა ძელი,
უცებ დადგა რიგი გრძელი –
მელი,
მგელი,
ირემ-შეგელი,
ხელიკი,
გველი,
ბზიკი,
პელი,
დათვი ბელით

და პურდლელი,
მოლადური-მწიფობელი,
ტოროლა და ყურყუმელი,
კოდალა და ჩხართვი ჭრელი –
ყველამ გამოიღო ხელი,
სტუმარია სასურველი;
ყველას უნდა ფაფით ცხელით,
სასწაულად გემრიელით
ჩაიკოკლოზინოს ყელი!..

1998

ლექსები “ცისარტყელას ზღაპრიდან“

1.

თვალის გამსარებელი,
ცის შეიდფერი სარტყელი!

2.

ხარბს რომ დაუდია პირი,
როგორ არ ვთქვა მასზე ძვირი!
დიდზე დაუდია ხახა,
არ შეერგო – ყველამ ნახა!..
გაუმარჯოს ცისარტყელას, –
ასაჩუქრებს იგი ყველას!..

2000

ლექსი “მხიარული ნეკას ზღაპრიდან“

ძიძგილაო, ძიძგილაო,
თვით გაიწანი სილაო:
სხვას რომ გაუთხარე ხარო,
როგორ გინდა გაიხარო?
ხოხორიგავ, ხოხორიგავ,
დაიხსომე ძველი წესი:
თუ სულელის რჩევას აჟყევ,
ხარ სულელზე უარესი!

1998